

ra lumen, & flumen, combinat: ut Psal. 35. 10. Domine, apud te est fons vita; & in lumine tuo videbimus lumen. Et Apoc. 22. 1. lumen glorie Dei describitur per fluviū paradisi. Corn. hic.

Fons hortorum, Cant. 4. 15. Adrichomius in descriptione terræ Sancæ p. 107. n. 48. Fons hortorum, cuius in Canticis Salomonis sit mentio: ex monte Libano cum impetu scaturit; ac brevi spatio auctus in vehementem cursumque velocem, flumen excedit; siveque aquis, que limpidissima, frigida, & dulcis sunt omnes sortes. (unde & fons hortorum vocatur) totaque regionem, que inter Libanum, & Tripolim, est, irrigat, & fecundat. Corn. hic.

Ante urbem Emaus prope trivium, in quo Chrysost. post resurrectionem à mortuis cum Cleopatra incendens, quæ simulabat se alterum pagum condere: & fons quidam salutaris, in quo homines, & animalia, loti ab infirmitate curantur. Furent enim, Christum cum Discipulis quodam tempore a vi ad fontem illum diversifico, inque eo lavisse pedes & ex eo tempore aquam vim medicinalem habuisse. Sozomenus I. 5. cap. 20.

Vade, lava in natatoria silo. Jo. 9. 7. Cur Christus cœcum illuminatum misit ad fontem, vel pœnam silo? Resp. quia Silo era typus Christi. Item: quia magna est affinitas fontis, & lucis; & ablutionis, & illuminationis. Fons enim est quasi oculus, & lux terra; & flumina sunt quasi limpida agrorum lumina. Cornel. hic.

Cor mihi pene exiliit, cum in S. Pauli, Sacello vidi ipsissimum locum, & columnam, in qua Doctor Gentilium Nero niano gladio capite truncatus est; atque tres limpidissimos fontes, qui ex triu, coequi ingenti ejus capitis fatu, exiliunt; & per 1600. annos continuo exiliunt. Rursum, cum vidi in Mortorio collum, & Sacellum, in quo S. Petrus crucifixus fuit. In S. Potentiana puteum, in quo ipsi suis manus tria Martyrum millia sepelivit. Id. in Ila. c. 2. v. 20.

Ait factum corpus S. Sulpitii Pii Ep. Buriensem assiduus fons, olei redundat. Et licet ignis juge capiat pavulum, liquor tamen divinitus sumit argumentum. Bolland. 17. Jan.

S. Genesii M. osculi anguis in fontem profluxit; in quem lapides innisi, five nati, ad hac usque temporibus resurgent, quasi fangue tinteti. Id. 4. Feb.

S. Codratus M. medius dum capite plesteretur, è safo sanguine resperso fons erupit; quod in pluribus aliis Martyribus factum. Idem 10. Martii.

TITULUS XIII.

FORMA.

S. I.

In quo consistat? Quæ vera?

Tota pulchra es. Cant. 4. 7. Tots speciosus est, cui nihil deest pulchritudinis; totus speciosus est, cui nihil ineptitur pulchritudinis. Petrus Blesensis, ferm. in Assumptione B. Virg.

Pulchrum vocatur ex eo, quod omni ex parte pulchrum sit, & pluquam pulchrum; quod codem modo semper se habet: ita ut nec orietur, nec intereat, nec cauterit, neque minuarit; nec partim pulchrum, partim turpe sit. Pulchrum idem est, quod bonum. Dionysius Areopag. I. de divin. Nomib. c. 4.

Ei, qui pulcher esse cupit, quod est homine pulcherrimum, ornandum est: nempe mens; quæ oportet quotidie pulchriorem, & magis decoram, offendere. Clemens Alexandr. padag. I. 3. c. 3.

Quæ est corporis pulchritudo? supercilium porrectum, collum erectum, digitæ in longum productæ, statura erecta. S. Chrysostom. illud: alitrix regina a destris tuis.

Onus homo, dum sui corporis pulchritudinem concipiatur, procerum se esse exoptat. S. Chrysostom. I. 163.

S. II.

Forma exiguum, caducum bonum.

Nec laudes virum in specie sua. Eccl. 11. 2. Deformes sunt re Aëtopus, Socrates, Crates, Gellius, Agelaius, Arioteles parvus, gibbosus, deformis, balbutiens: qui tamē sapientia, & virtute, excellere. Ita S. Paulus, Chrysostomus, Gregorius Naz. Hieronymus, statura parvi; & tamē tanta lumina Ecclæsia. Cornelius hic.

Surrexerat ante floribus immixta tenera sine spiosis rosæ; & pulcherrimus flos uia flora vernabat: polka spina gratiæ floris, tamquam humana præferens speculum vita; quod suavitatem perfunctio sine finitimi curarum stimulis sepe compingat. Vallata est enim elegantiæ vita nostra, & quibusdam folliculitudibus oblecta, ut tristitia adjuncta sit gratia. S. Ambro. I. 3. hex. c. 11.

Huc, quod valde pulchrum est, hoc citè cadit. S. August. in Pfl. 102.

Ubij nunc decora illa facies? ubi totius corporis dignitas?

qua, velut pulchro indumento, pulchritudo animæ vestiebatur? Marcescbar, proh! flante Austro lillum; & purpura violæ, in pallore festum migrabat. S. Hieronym. ep. 3. ad Hebridorum Epitaph. Nepotiani.

Quid aliud est pulchritudo corporis, nisi pulvis, & lumen? atque adeò quidam his etiam tertius, ac deformius? S. Chrysostom. in Pfl. 43.

Certe nihil aliud, quam gypso incrassatum sepulchrum, eis dixerit bonam corporis formam; modo exactè cognoscas: tam diversæ appelta est inus fordibus! Id. paræne ad Theodorum lapsum.

Quando caro fit pulchrior, tanto fit anima deformior. S. Chrysostom. in Apostolis 1. 2. c. 25.

Forma est morbi, ac temporis, ludibrium. S. Gregor. Nazianz. or. 31.

Omnipotens formæ elegantiam mihi breve ver afferit, tamque hyemis aperitas protinus extinguet. Idem orat. adv. mulier. te ornantes.

S. III.

Forma trahit, vincit,

ET ecce unus de filiis Israel intravit ad scutum Op. Num. 25. 6. Formam vincit armatos, ferrum pulchritudo captivat: vincuntur specie, qui non vincuntur proelio. Origenes hom. 20. hic.

Cum sponsus miram amare sive pulchritudinem descripsisset: pulchra es amara mea, fatus, & decora, sicut Jerusalem. Cant. 6. 3. præter omnem repente expectationem subiungit: terribilis ut castorum acies ordinata.

S. IV.

Forma exterior, & interior.

REbeca puella decora nimis, virgoque pulcherrima. Gen. 24. 16. Bis dicitur pulchra: ut ostendatur, quod pulchritudo exterior multum ab interiori puritate dependebat: ac proinde dicitur pulchra in exteriori facie, quoties virgo, & pura, in interiori. S. Chrysostom. I. 6. serm. quales ducent uxores; quid nihil narras pulchritudinem corporis? dicas insigne ejus pudicitiam, dicas animi pulchritudinem. Sylvestra in act. 7.

Eccœ pulchra es Op. Cant. 1. 14. Dupli laude celebrat spende pulchritudinem; ut non modo extrinsecus eam formis effe ostendat, sed verum & intrinsecus decoram. Philo Carpatis. hic. V. Beda hic intelligit geminam pulchritudinem operis, & intentionis. hic.

Joseph pulchritudine animæ pulchritudinem corporis occultabit: sielle cuidam formositate corporis; angelis autem venustate animæ, conferendus. S. Chrysostom. serm. de Joseph.

Idem vocat exteriore pulchritudinem; ancillam; interiorum verò esse dominam. hom. ad Eutropium, & illud ps. affitit regina.

De formo, & pretiose vestito, sed stupido, dixit ad amantes Carol. V. Imp. est pulchra statua: sed sine anima, myrothecium sine balsamo; lysanthothea sine reliquis. Schonleben Dom. 10. Pent. Dic. 12.

S. V.

Forma adiicitia, & Mischallanea.

Q[uo]d non quæsivit mulierem cultum. Esth. 2. 15. Actum de Esther est! nam puella relicta, quibuscum de occupato regis corde, pigmenta, & ornamenta petiere; se principi gratias orante omnia comite. Et tamen pigmentata sunt, delecta verò p[ro]pter coeteras Esther, ipsa gratior negligenter. Olivera 1. Strom. hic.

Otæs habemus ad videndum, aures ad audiendum, narres ad officiendum &c. Barbæ quis usus? nisi sola pulchritudo? Quare Deus barbam creavit in homine? Speciem videt? non quartu, S. Aug. & diversis.

Quod nascitur, opus Dei est: ergo, quod singulat diabolus negavit est. Divino operi Sathanæ ingenia superducere, quam-æscleptum est. Tertull. I. deculu foem.

Ne exuvias alieni capitis, forsan immundi, forsan nocentes, & gehennæ definiti; fando, ac Christiano capiti supares. Idem ib.

Proiciamus ornamenta terrena, si coelestia optamus. — Veritate vos serico probitatis, byssino sanctitatis, purpura pudicitiae. Taliter pigmentata Deum habebitis amatorum. Id. ib. Vide plura in Interpretate Tertullioni B. Rhenano crudita valde de habitat luxuria.

Quemadmodum cui impositum est cataplasmæ, & cui inuncti sunt oculi; vel ipso aspectu præberit morbi suspcionem; ita fasciæ, tincturæ, & colores illiti, animam intrinsecus ægrotare significant. Clemens Alex. padag. I. 3. c. 1.

Titulus XIV. Fortitudo animi.

TITULUS XIV.
FORTITUDO ANIMI.

S. I.

Symbola.

F[er]st firmamentum. Gen. 1. 6. Firmamentum est firmitas animæ in Deo, & cœlis, defixa: quæ confanter sustinet aquas superas, id est, proprietates; & inferas ad conseruandas. Corn. hic. Sit nobis fortitudo quasi dies quintus, per quam hujus maris magni procellas toleremus; ac p[ro]fices spirituales Deo operante effecti vitam nostram inter undas seruemus. Alredus Abb.

Rastique dimidiat pariem barba. 2. Reg. 10. 4. Hanon est diabolus; qui subinde bene facere volentibus barbam radit, id est, fortitudinem admittit: barba enim virilitatis, & fortitudinis est Symbolum. Corn. hic.

Inter omnes viros fortes David Banjas maximè laudatur, qui interfecit leonem in diebus nivis. 2. Rég. 23. 20. Magna gloria, occidere Leonem; sed major tempore hymnis, id est, defoliatione. Incert. Aut.

Aeneoli, & suciolii, dicuntur robusti, Abac. 3. 16. Prov. 31. 17. Job 3. 3. PL 17. 33. PF 92. 1. Unde cingulum, tamquam symbolum fortitudinis, Mari facrari coniuvit, telle Homo Iliad. 13. Romanorum lex erat, ut milites temperaretur. Alexander ab Alex. I. 1. gen. d. c. 20. diffinxi male audiebant. Et ob id Octavius Augustus, authore Tranquillo in ejus vita, cum militem ignavum acernimè punire vellent, dicentem per medios acies ire jucubet. Mendoza in 1. Reg. 1.

In manu eius trulla canasteria. Amos 7. 7. Symmachus, Syrus, & Sep. pro trulla vertunt aslanem. S. Hieronymus hic. Adamas sui nominis lapsus est, quem nos indomitus possumus appellare; eo quod i. nulli cedat materia; & n[on] ferro quidem: nam, si ponatur super incudem, & gravi ita feratur mallei; amea incus, & malleus, accipiet vulnus, quam adamas conterat. 2. Camigna omnia domet, & universa metallum confundat, reddit adamantem duriori. 3. nulla lima immixti potest; sed è contrario linam tenit. Cornel. hic. Summus Pontifex in pectora gesta Crucem adamantinam, etiam dum celebrat: quia summa in eo requiritur tun p[ro]tectio, tun fortitudo, intuenda fide contra hereticos. Cornelius in c. 3. Ezech.

Adamantis virtutem invictam, & contemptrem durarum violentissime naturæ rerum, ferri, & ignis, docet Plinius I. 37. cap. 4.

Videtur Aquanimitas. Difficultas. Magnanimitas. Virtutes Cardinales.

S. II.

Fortitudo in vincendis difficultatibus.

Misellæna.

Spiritus Domini induit Gedon. Judic. 6. 34. Chald. Spiritus fortitudinis qui à Domino proficitur, induit Gedonem. Hic spiritus instar vestis erat, à frigore metus protegens. Jonathan Exh. 7.

Exultaverunt gigas. Pfl. 18. 7. ut fortis. S. Cyrillus in c. 1. Isa. est familiare Scriptura gigantes appellare eos, qui sunt robustissimi. Significat gigantes appellare hominem illum, qui sumum spiritualis fortitudinis fastigium fit adep[us]. Procopius.

En lectorum Solomonis sexaginta forces ambiant ex fortissimis Israeli Cant. 3. 7. Vatabl. sexaginta heros ex herobus Israeli. S. Syr. gigantes.

Terribilis ut castorum acies ordinata. Cant. 6. 3. Fortitudo Ecclesiæ, ac animæ p[ro]p[ter]a, oritur ex ejus pulchritudine: ideo enim terribilis est hostibus, quia decora est sicut Jerusalem; id est, sicut visu pacis. Cornel. hic.

Super hoc idoneus ut populus fortis. Isa. 25. 3. Sanctorum felicitas, & electorum; qui fortis est, sicutque cupiditates, Mundus illecebras, & damnos tentationes. Corn. hic.

Chirlianorum virtus propria, vera fortitudo est: quæ apparuit in Apollonis, & Martyribus; & apparere continuo debet in veris Christi sequacibus. Cajetanus in Lyc. I.

Vires corporales Deus das bestias; animi vero fortitudo hominibus est propria; quæ conflitit in adversis magno animo perseverendis. Stella p. 1. c. 32.

TITULUS XV.

FORTUNA.

V[er]te impios; & non erunt. Prov. 12. 7. Cajetanus; converte rotas fortune impiorum; ut conversa rota impiorum

inveniuntur. S. Leo. 1. de Epiph.

Quid sibi vult Evangelista, quod hæc scribat ad memoriam sempiternam? devoti militis est, regis sui tacere fugit, infirmi retinere, predicare victorias. Bellicos quod in bellis fugit, artis est, non timoris. Deus, quando fugit hominem, Sacramenti est, non pavoris. S. Chrysostomus I. 150.

R. P. Spanner Poly. Tom. 1.

G. M I M I D O A N I M A
T I T U L U S I
G A B R I E L.

Angelus enim Domini. Matth. 28. 2. Censem alii, hunc Angelum fuisse Gabrielem, qui, juxta nomen suum, ad minister est fortitudinis Dei, ac ejus opera exercitur. Gabriel enim idem est, quod fortis Dei. Cornel. hic.

Mittens per Angelum suum. Apoc. 1. 1. Credibile, hunc Angelum fuisse Gabrielem: quia hic frequenter in his misericordiis, quae pertinent ad Christum. Dan. 9. 21. Zacharias Luke. 1. 19.

Reverere nomen Archangeli, qui nuntium illud latissimum apportavit Mariam; qui appellatus est Gabriel; idest. Deus homo. Proclus Ep. homil. contra Nestorium. - Gades homo est, & Deus nomine ipso significans nuntium, quem apparet: quia Gabriel enim idem est, quod fortis Dei.

Vide M. in Alphabetico Mar. tit. Annuntiatio.

T I T U L U S I I.

G A U D I A.

S. I.

De gaudio in genere.

Symbola.

Surge, surge Debora. Judic. 5. 12. Verbum surgendi in Scriptura latitiam significat. If. 60. 1. Surge, illuminare Ierusalem. Mendoza in 1. Reg. Annot. 8.

Exultavit cor meum. 1. Reg. 2. 1. Verbum exultandi, idest, extra latitudinem significat, ingentem latitudinem, quia invenit non capit, sed foras exultat. Tale habuit David, cum saltaverit coram arcu. 2. Reg. 6. 14. & Bartimaeus ille cœcus, qui à Christo D. vocatus exiit ad eum. Marci 10. 50. Et claudius ille ex utero matris, qui à S. Petro sanctus, exiliens fuit, ambulabat. Act. 3. 8. Et divinus Sponus, qui praeterea humanae naturae inducere, venit saliens in montibus. Cant. 2. 8. Ac denique Abraham; de quo Christus. D. Jo. 8. 56. exultavit, ut videtur dicitur. Idem ibi. Annot.

Angelus Domini fons à deo exalitans Dominum. Luc. 1. 11. Quia Angelus apparuit à deo altaris? Euthymius: quia coelestis don gaudium predicat: gaudium enim, & felicitas, per dexteram significatur; & ideo Angeli annuntiantes Christi resurrectionem ad dexteram sedent. Marci 16. 5. Sylveira, hic.

Varia.

In hoc nolite gaudere, quia Spiritus vobis subiiciuntur. Luc. 18. 20. Non erat culpabile gaudium quod Spiritus subiiceretur nominis Iesu: sed quod subiiceretur eis, culpabile gaudium erat. Cajetanus hic.

Gaudient homini & carcer latens est; & tristis pratum angulum est. S. Augusti in Ps. 141.

Voluptatem querunt, & gaudere cupiunt omnes: & propter hoc omnia faciunt, & negotiorunt. Etenim mercator propter horum navigiarum, ut pecunias congerget; congettac autem pecunias, ut habens reposita gaudet. S. Chrysostom. hom. 18. ad. popl. Antioch.

Idem facere solet ipmodicum gaudium, quod excellens tristitia. Et videat licet, multos effundere lacrymas propter gaudio immenso; alios etiam rapi obfuscatere, quando fieri vident, quia non expectaverant. Id. hom. 65. in Gen.

Delectatio est coniunctio convenientis cum convenienti. S. Bonaventura. Itinerarii mentis ad Deum. c. 2.

Magna fuit gaudiorum imperia: expers est continentia hilaritas, & in vocem gestu erupere. Ennodius 1. 7. ep. 16.

Facilius est, ignem in pyras animatum, lingua comprimere, quam silentium inter optata ferre. Ennodius 1. 7. ep. 16.

Ita præstans tempore est agenda latitudo, ut nunquam amaritudo, & timent sequentis Iudicis, recedat a memoria. S. Laurentius Justin. Lign. vit. c. 4.

Semper dicatur magis gaudium post dolorem, qui ex re perdita ortum habet. Et consona est moribus hominum ista locutio: qui de modis re perdita exultant amplius, cum illam reinvenerentur; quam de plurima re servata. Et hoc quare: quia non præcesserat dolor in illa, qui subsequens gaudium facit amplius apparere. Simon de Cassia 1. 6. c. 14.

S. II.

Gaudia vera.

Num. I.

Hic non queri.

I n conspectu Angelorum psallam tibi. Ps. 137. 2. Non coram hominibus psallam s; sed coram Angelis psallam. Psalterium meum, gaudium meum. Sed gaudium meum de superioribus coram hominibus est; gaudium meum de superioribus coram Angelis est: non enim novit impius gaudium justi. Non est gaudere impis, dicit Dominus. Gaudet iniquis in popina, gaudet Martyr in catena. S. Augusti in Ps. 137.

Oculorum est partem pœnae, & favum melis. Luc. 24. 42. Non legitur Redemptor mundi in tota vita sua, nisi post fanfum Resurrectionem, mel manducasse. In quo docemur, quantum facultates dulcedines in hac mortali vita fugere debamus, & quod omnes in futurum Sacrum referemus. Diez fer. 3. Dom. Refut. Favos post fellu guafavos. Nec ante Rex glorie à coelestibus statutus. Ps. 23. 7. quām Rex Iudiciorum proficeris in cruce. Tertull. l. de cor. milit.

Ego non ascendo ad diem futurum: quia meum tempus nondum impleretur. Joan. 7. 8. Nolo gaudia, ac festivitas, in hac mortal vita; cum advenirent tempus meum, tunc delectabor. Diez fer. 3. Dom. Paff.

Si quis sit, veniat ad me, & bibat. Joan. 7. 37. Participatio coelestis suavitatis mundi voluptatum ingerit oblivionem. S. Augusti l. Medit. cap. 27. Fons vita, reple memorem meam torrente voluptatis tuis; & inebria cor meum sobrietate amoris tui: ut obliviscar, quia vani sunt, & terrena; & te jugiter solus habeam in memoria mea. Escobar. T. 2. Persec. Chr. 1. 6. S. 10. obs. 5.

In vicis PP. Arsenius, in morte rogatus à fratribus pro ultimo documento dixit ibi, ubi. Post mortem solliciti fratres id intelligere, pro expositione miserant ad alium senem; qui rescripti eis: haec est, ut puto, verborum intelligentia: ita nostra fixa sunt corda, ubi vera sunt gaudia. Jongheus par. 2. Exh. 3. S. Bernardus dixit: universum tempus præstante vita, vigilans esse soleminatus magna. Beatus D. 3. Palch.

Num. II.

Quibus vera dentur.

Visitasti terram, & inebriasti eam. Ps. 64. 10. Quid putas, cauta est, quod solam terram Dominus dicitur inebriata? cur non etiam mare? sed Icumen, quia mens, qui per varia desideria fluctuat; quam adhuc facultarium curiarum procera exigit; ad illud internum gaudium non admittitur, & illo torrente voluptatis non potatur; quanto minus inebriatur. Hec est illi vero beatia terra, mentis videlicet stabilitas tranquilla; quando mens in seipso tota colligitur, & in uno attenuatis desiderio immobiliter fitur. Richardus a S. Victore l. Benjamin c. 38. Quam suave mihi subito factum est, certe suavitatis nigrum! &, quas amittere metus fuerat, jam dimittere gaudium erat. Ejiciebas enim eos a me, veritate, & suona suavitatis. Ejiciebas, & intrabas pro eis omnium voluptate dulcior; sed non carnem, & sanguinem: omni luce clarior; sed omni fecerit interior: omni honore sublimior; sed non sublimius in se. S. Augusti l. 9. Confess. c. 1.

Eius panis post ablationem datur infanti: & homo, qui vult delectari in Divinis, prius se debet à Seculo, velut in aliis, & in vocem gestu erupere. Ennodius 1. 7. ep. 16.

Facilius est, ignem in pyras animatum, lingua comprimere, quam silentium inter optata ferre. Ennodius 1. 7. ep. 16.

Ita præstans tempore est agenda latitudo, ut nunquam amaritudo, & timent sequentis Iudicis, recedat a memoria. S. Laurentius Justin. Lign. vit. c. 4.

Semper dicatur magis gaudium post dolorem, qui ex re perdita ortum habet. Et consona est moribus hominum ista locutio: qui de modis re perdita exultant amplius, cum illam reinvenerentur; quam de plurima re servata. Et hoc quare: quia non præcesserat dolor in illa, qui subsequens gaudium facit amplius apparere. Simon de Cassia 1. 6. c. 14.

Num. III.

Gaudia sunt in corde, non in ore.

Rise olim Abraham: Gen. 17. 17. risit & Sara. Ibid. 18. 12. sed hujus tantum risus reprehenditur, non illius. Ratio fortasse efficere potest; quia Sara risit in ore suo, Abraham autem in corde. Sic enim

Titulus II. Gaudia.

Enim illa verba in quibusdam Biblia habentur, & dispunguntur: risisti in corde suo dicens: quia illa latitudo, que ore proditur, tamquam fallax, & adultera reprobat: que vero in corde nascitur, vera esse, & germana, censeatur. Imo Sara, quae risit in ore suo, risus se negavit; non autem Abram, qui risit in corde suo: quia illa externa cordis latitudo sit tam inanis, ac si nulla sit. Mendoza in 1. Reg. 1. Annot. 12.

Exultavit cor meum. 1. Reg. 2. 1. Gaudium profanum in cornu illabitur. Unde olim Balad tuites, cum temporaliter felicitatem Jobi polliceretur. 8. 21. donec, inquit, imploratur ipsa oris ruma, & labia tua jubilo. Non dicit animum, non eum, implenda jubilo; sed tantum os, & labia. Id. ibid.

Deditis laetitiam in corde meo. Psal. 4. 7.

Num. IV.

Varia de gaudis veris, spiritualibus &c.

Det tibi Deus de ore calis, & de pinguedine terre, abundantiam. &c. Gen. 27. 28. Totes de ore coeli desuper benedictionem accipimus, quores per insuenum spiritus S. de supernis gaudiis in mente aliquid degustamus. Cum vero bona opera per corporis agimus, de terrena pinguedine ditamur. V. Beda homil. in lect. Sabati D. 3. Quadr. de Sufana.

Lux a eis: sub capite meo. Cantic. 2. 6. In lava Christi temporalia eius bona: in dextera beati vite beatitudine significatur. Id hinc. Iacob autem genuit Jacob. March. 1. 2. Spiritualiter Iacob, idest, gaudium in Domino, genuerat Jacob, id est, vitiorum supplicatorem: qui enim delectatur in Domino, & ait: vitiorum supplicatorem fortiter reluctat, alio ad vitiorum eradicationem inducit; Dionysius Carthusianus.

Gaudii sunt gaudio magno. Matth. 2. 10. & procedentes adoravimus eum. v. 1. Quod inter gaudia magna non evanescat humana natus, adeo magnus est, ut hinc summa virtus commendetur Abraham, qui promissa sibi a Deo prole Gen. 17. 17. eccliti in faciem suam, & risit. Ruberius hic: o virum eterno rifiuere dignum, & semperne iucunditatem bene preparatum! qui ita comedere in faciem suam ut rideat: & ita risit, ut in faciem caderet; illius adorans omnipotens, cuius in promissione audierat fulgarem gratiam. Verè regia virtus, inter gaudia, prosperitatem Deo devotam permanere. Baetis vixit 2. §. 13.

Si jugiter gaudere velimus, multas habemus occasiones: nam, si virtutes arripuerimus, nihil iam erit, quod nos contristet. S. Chrysostom. hom. 63. ad popl. Antioch.

Quantum post tenebras gratoribus est, serenitas post tempores obscuras, tantum ei acceptius gaudium post afflictionem. S. Chrysologus 48.

Illi verum est gaudium, quod non de creatura; sed de Creatore concipiatur: cui comparata omnis aliunde iucunditas moror est. S. Bernardus ep. 114.

Nihil gaudio spirituali, & tranquillitate, & charitate, dulcissus est. B. Theodot. l. 1. in Cant.

Sicut pane reficiunt corpus; ita exultatione spiritus. Petrus Cellenic. 12. de pane lugentum.

Boetius l. de consol. profa 2. dicit: quod in palatio Joviniano erant duo dolia; unum de optimo vino, & aliud de amarissimo. Et, quicunque volebat de bono bibere, oportebat, quod prius biberet ad amaro.

S. III.

Gaudie in Deo.

Ex Veteri.

Exultavit infans in utero eius. Luc. 1. 44. præsentie scilicet Dominino. Multi in natiuitate eius gaudebant: puerulum tamē vel unius jubili signum dedisse non legitur. Abens, juxta Ruperten, jam erat Jesus; qui mater natalitatis gaudii intercesserat. Paolletti D. in albis.

Gaudii sunt dilectionis visio Domino. Joann. 20. 20. Solus Deus veniam potest dare latitudinem. Vide in superiori §. S. Chrysologum & S. Bernardum.

Gaudie in Domino semper. Philipp. 4. 4. Verè semper est gaudendum: quia gaudium conservat hominem in bono habitu: quia nullus potest diu esse in eo, quod contristat. S. Thomas Aquin. in 2. Cor. 13. Lect. 3.

S. Ambrosius serm. de Jacob, & vita beata, ponit distinctionem inter piorum, & impiorum, latitudinem: data similitudine duorum hominum, quorum alter novit ex arte citharam pulchram, & suam facere canere; alter vero, qui solam citharam pulchram. Prior, licet cithara defit, aut contracta; habet tamen, quo se maleat, & dolorem leniat; non autem alter. Impius lyram corporis pulchram sollemnitatem novit; id est, ab illo solium corpore latitudinem, scilicet per sensus ab efficiens, & ponentibus &c. Haec si defit, non novit voce canere, quod se recreet. Sed vir pius, licet haec corpore oblectamenta defit, nihilominus rebus spiritualibus, & divina contemplatione, se latitudinat. Supradictum organa nostra, quando consumimur? Psalm. 136. 2. 4. Hereditate acquisiti reformantur in eternum, quia exaltatio cordis mea fuit. Psal. 118. 11. id est, non incoramur infernum: sed omnia leta. Pinna Ethol. 1.

Nihil, quo si sine tempi dulcescat, nihil complacat: nihil pretiosum; nihil, præter te, mihi arridat speciosum. Vilescant, obfescere, abfescere te mihi omnia, fordeant universa. Quodcumque adversum te, haec omnia non habent laudabile gaudium. Origenes in 1. Reg. 1.

Lux a sum in latitudine tuo. 1. Reg. 2. 1. Tales sunt sanctorum anima: Deo magis latitudinem, Authori innumerum, cui ipsa numeribus: non enim eum propter dona ipsius, sed dona propter ipsum diligunt. Hoc fervos gratios decet; hoc famulos, agnoscentes beneficium magnitudinem: videlicet rebus suis omnibus præponere Deum. Sic etiam nos affecti sumus, cum peccaverimus; non doleamus, quia punimur de qua Dominum offendimus. Et, si quod beneficium nostrum est, non gaudemus propter regum colorum; Sed quia rem celorum Regi gratiam fecimus. Qui enim fane mentis est, offensam Dei magis amet, quam ullam gehennam; & benevolentiam pluris affimat, quam omne regnum. S. Chrysostom. t.c. hom. de Anna.

Et nunquam latra sit ancilla tua; ex quo hoc translatum

¶ P. Spanner Poly. Tom. I.

sum, ulque in presentem diem; nisi in te, Domine Deus Abram. Et hunc 14. 18. hoc dixit imperatrix potentissima, que Affuerum 127. Provinciis imperante fuit potestatis habuit: quia omni voluptatum genere, modo volueret, affluere potuit.

Gloria mea, exaltans caput meum. Psal. 4. 4. id est, latificans me, ut qui præ morore, demissio casice incedebant; nunc exultans atollim caput. Ex hæc piafras Hebreis familiaris. Unde Jeremias ult. dicitur: Elevavit Evidemus rex caput Jacob regis, & eduxit de domo carcere. Belarmino in Psal. 3.

Dedisti latitudinem in corde meo, Psal. 4. 7. Non dixit simpliciter, & absolute, dedisti latitudinem; nec in mancipiis, nec in auro, nec in argento, nec in vestibus, non in laura, & opipara mensa; non in potentia magnitudine, nec in domo luxitatem: hæc enim latitudo non est cordis, sed tantum oculorum. Sanct. Chrysostom. hic.

Sicut in te anima mea. Psal. 6. 2. 3. Beata sitis, quia Deus situs: ut qui præ morore, demissio casice incedebant; nunc exultans atollim caput pavimenta auro? non utique palme, tributus undique: nihilominus in deserto est. Cur sit Deus. Nam antine scienzi Deum nihil omnino sapit nisi Deus. 1. Reg. 2. 1. Letata sum in latitudine tuo. Letata est non in Samuele, sed in Deo. Puer adeo exoptatus, & summis a Deo precibus impetratus, qui parentis opprobrium in trophe converteret: matrem non latificat: scitens Deo Samuele non expletum, sed Deo. Zacharias nascitur infans in cuius narvitate multi gaudebunt: quia & os eius Luc. 1. 14. 64. refolutum. Quis non putaret, tantis cumulatibus beneficiis mox gratias auctorum pro filio, & recepta voce? Prophetat; sed Christi solidi menor, vocis, filius: filius immemor. Luc. 1. 68. Benedictus D. Deus Israel, Cur a quod patrem fecerit: a quod eloquentem te reddiderit ex elinguere: quia visibilis, & facie redempcionem plebis sue Israel. Gaudio, non quod Joannes natus sit, sed quod nascitur sit Jesus. Oliva 1. 3. Strom. hic.

Delectasti me Domine in latitudine tua. Psal. 91. 5. Non dixit: delectasti me, facta, facta tua; sed tu in illa delectasti; quia taliter ipsa fecisti, ut decor suo te mihi infinitas in illa, & delectari in te. Sanct. Laurentius Julianus, ferm. in febo S. Michael Archangel.

Exulta, & lauda, habitatio Sion; quia magnus in medio tuus sanctus Israel. Isa. 12. 6. Exultamus in foco, stipula, fumo, fumus. Ut vides, quam indecorum sit, exultare in pompis, & vanitatibus. Oliva 1. 3. Strom. hic.

Ex Nove, & Patribus.

Exultauit infans in utero eius. Luc. 1. 44. præsentie scilicet Domino. Multi in natiuitate eius gaudebant: puerulum tamē vel unius jubili signum dedisse non legitur. Abens, juxta Ruperten, jam erat Jesus; qui mater natalitatis gaudii intercesserat. Paolletti D. in albis.

Exulta, & lauda, habitatio Sion; quia magnus in medio tuus sanctus Israel. Isa. 12. 6. Exultamus in foco, stipula, fumo, fumus. Ut vides, quam indecorum sit, exultare in pompis, & vanitatibus. Oliva 1. 3. Strom. hic.

Ex Veteri.

Gaudie in Domino semper. Philipp. 4. 4. Verè semper est gaudendum: quia gaudium conservat hominem in bono habitu: quia nullus potest diu esse in eo, quod contristat. S. Thomas Aquin. in 2. Cor. 13. Lect. 3.

Tu semper aderas misericorditer a viens, & amarissimis apergens offencombus omnes illicitas iucunditates meas; ut ita quarete sine offensione iucundari. Idem Conf. 1. 2. c. 2.

Revera illud solum, & unicum, est gaudium: quod non de creatura, sed de Creatore percipitur: & quod, cum posse deris, nemo tollerat a te cui, comparata omnis aliunde iucunditas, in eorum est: omnis suavitatis dolor est; omne dulce amarum est, omne decorum, omne postrem, quodcumque aliud delectare possit.

S. Bernardus ep. 114.

Polyanthex Sacrae

§. IV.

Gaudia falsa, Mundi, terrena &c.

Num. I.

Definire in luctum.

Congregationemque aquarum appellavit maria. Gen. 1. 10. id est, delectationes temporales, quia in amaritudinem terminantur; quamvis Secularius dulces videantur. Hugo Card. hic.

Nequaque uera Vafshi ingrediatur ad regem. Esth. 1. 19. Vide, ut convivium Aflueri in moorem definit, ac extrema gaudii luctus occupet; ac rex Vafshi regiam, conjugemque suam, repudiet. Sic fluvii in alveo suo dulces sunt; cum tamen ad mares decurrent, fuit amari. Cornel. hic.

Conversa sunt nuptia in luctum. 1. Mach. 9. 41. Sic sepe in Munde plaus vertitur, & extremi gaudii luctus occupat. Id. hic.

In illa hora factus est terrimento magnus. Apoc. 11. 13. In qua scilicet cives Ierusalem lati, munera interentes; Elias & Enoch, reviviscent; facto magno terramoto decima pars urbis condidit. Gaudium impiorum breves ex quo ad summas miseras transeunt. Sylvestre. hic.

Sicum Seculo gaudentem, cavendum est, ne cum Seculo & lugemus. Terull. l. de idolatria.

Quid perimta defideris deus? quid tibi cum bonis periturs, gaudiu[m]q[ue] ingredi[re] omnia flumina intrant in mare; & omnis infima delectatio definit in dolore. Richard. à S. Vict. tr. de exterrit. mali &c. 19.

Accendit cereus; non purum lumen est, sed lucerna: siquidem ignis ipsa propria fomenta consumunt; nec nisi ipsa conformatio foveatur. Porro deficiente materia etiam ipsa deficer. Et ubi illam videris profusa extum, hunc quoque nihilominus extinctum reperies. Sicut ergo flamme illius novissima fumus occupat, & caligo; sic luxura laxa rei in tristitia commutatur. S. Bernardus f. i. de diversi, de nimia quadam fallacia praetensis vita.

§. II.

Non hic, & ibi.

Nemo potest & hic gaudere cum Seculo, & illuc regnare cum Christo. S. Gregor. hom. 11. in Matth. 13.

Elias, ad ecclorū regna felicitans, non potest ire cum pallio; sed Mundū in Mundo vestimenta duxit. S. Hieronymus ep. 34, ad Julianum confol. ob amillas filias.

Non est quisquam, inquietus, qui & hic, & illuc, requie fruatur; siud impossibile est, homo, aque ex eorum numero, quae frustae spes. Fieri non potest, non potest, inquietus ut, qui hic in secundis, securitate vixerit; qui in deficitis omnibus audiu[m] dies consumperit; qui temere, negligenter transgerit atatem illi honorum consequatur. S. Chrysost. de Lazarō conc. 3.

Hui oportet contrariari, si velimus in futuro ad latitiam transire: omnes enim motus à contrario in contrarium sunt. Eligat ergo, hic unufacit quod voluerit; latitiam fecerit, vel tristitiam; quia hinc adhuc contrarium transitus est. Tristitia vestra vertetur in gaudium, Joan. 16. 20. Hugo Card. in Psalm. 54.

Num. III.

Offer Deo,

Tolle filium tuum - Iacob. 1. Si vocem Domini audieris inuis in animo, & dicatur tibi, ut offeras Iacob, tuum quodcumque est gaudium; immoles Deo (interpretatur enim Iacob gaudium, five r[ati]o) fideler; & confitante obediene[n]te timeas. Nunc autem quidquid affectio propria judicet, securus esto; non Iacob, sed aries mortuus; non peribit tibi latitia, sed continuata; cuius utique cornua veribus habent, & sin punctionibus, anxiabitibus esse non potest. S. Bernardus f. de verbis P. tri.

Nec sanguinem, nec adipem, omnino comedetis. Levit. 3. 17. Omnis ratio, & intellectus animi, quem sanguis significat, sunt Deo conlectrandis; anima enim in sanguine est; qui in ratione, & intellectu vita anima consistit, sicut vita corporis in sanguine, Hugo Card. hic.

Num. IV.

Miscellanea,

Mel in Sacrificio non offertur, Levit. 2. 11. quia omne tempore gaudium, omnis mundana laetitia, Deo abominabilis est. S. Thom. Vill. Conc. 3. de S. Augustino.

Fons quam bas comedet. Dan. 4. 29. qui omne gaudium suum in temporalis gloria, & carnalibus oblectamentis, ponit; & spiritualiter delicias omnino, nec per studium, nec per desiderium, requirit. Richard. à S. Vict. de erudit. hom. interc. 41.

TITULUS III.

GLORIA VANA.

§. I.

Figure, & Similitudines.

Ex Veteri, & Novo.

Aves sacrificio. Abrahæ insidiantes. Gen. 15. 11. vana gloria, & laudes hominum, sunt. De Rambelos Gloria.

Et gloriam meam in pulvrem deducat. Ps. 7. 6. Hic est ille pulvis, quem propositus ventus a facie terræ superborum felicitate vanæ, & inepta, jaçantia; & inflata, non solidia; tamquam vento elatus pulveris globus. S. Augustinus hic. Pulvrem de pedibus excutere, est, nihil de vana hominum gloria permittere suis affectibus adhucere: Vana enim gloria recte per pulvrem designatur, quæ elevatur per ventum. S. Bonaventura. in c. 9. Luc.

A fugienti volante in die. Pl. 90. 6. Fama volat, & ideo in die, quia ex operibus Iacobi. S. Bernardus. 33. in Cant. Sagittæ voluntatis in die, Spiritus vanæ gloria, jaçantia. Taxis ventrum, & sequitur astum. Of. 12. 1. hoc est, pascitur non vegetabili, fed vanitatis; & sequitur astum, quæ luxuria finis superbia. Ludov. de Ponte in Cant. 1. Exh. 2. §. 4.

De vestimentis procedit tinea. Eccli. 42. 13. id est, de operibus Iacobi gloria. Hugo Carenfis in Psalm. 58. Est inanis gloria quasi tinea; quæ yeltem, unde oritur, corredit. Hugo Card. in 4. Reg. 5.

Domine, in lumine vultus tui ambulabunt. Ps. 88. 16. Alius

Titulus III. Gloria vana :

345

ambulat in lumine vultus suis sollicitus facere suam voluntatem; & beneplacitum cordis sui considerans: aliis ambulat in lumine vultus humani; in eo semper intentus quid hominibus placet; quid Mundus judicet; de quo die propheta loquitur: diem homini non desideravi: tu sis. Jer. 17. 16. S. Bernardus ferm. quando voluntas nostra divinae voluntati subiecta debeat,

Omnis caro senum; & omnis gloria ejus, quasi flos agri. Is. 40. 6. Bos, cum foenum accipit, pro summis deliciis dicit; & nihil lautius requirit. Ergo foenum quibus comedit, qui gaudium suum in temporali gloria ponit. Richard. à S. Vict. p. 1. de erudit. hom. lib. 2. cap. 40.

Diem homini non desideravi. Jer. 17. 16. Miraris, quid bona nox, & dies malus est. Nescio, que pacto sibi adveniatur, & alterutro se obficiantur, dies Domini, & dies hominis: siquidem dum alter exiit, alter reconditur. Diem inquit homini: hoc est, humanum favorem, humanam gloriam; & iter reliquo, in modo pra reliquis, spectabilis videri, Gilbertus ferm. i. in Cant.

Pervit DEUS verbum. Jonaz 4. 7. Quād suave fuit Jonaz sub umbra hederi meridiari? unicūs vermiculus omnem amoenitatem illam turbavit. Virent subinde opera nostra, velut arbor; sed, ut primum vermiculus superba arbore admodum, momento exarctum omnia. Drexelius de recta intent. lib. 1. cap. 4.

Aniochus 1. Machab. 6. 46. contra Judam multos duxit elephantes, maximo ipse Antiochus insidebat. Hunc strenue occidit Eleazar. Sed incaute juxta illum remanserat, sub cadente elephante mortuus est. Diabolus Antiochus, elephas maximus superbus, Eleazar Fidelis; quadens de victoria laudem moritur. De Rambelos Gloria vana. Bestia ruina inclusa suo est sepulcrus triumpho. Sanct. Ambro. lib. 1. offic. cap. 40. Id multis uenient; ut, post triumphantem dominonem, post crucifixionem in tentatione seram inferorum bellum, quæ omnium fanguinem avida sit; demum ipsi succumbant glorie, quam sibi ex domine superato pararunt. Didacus Nyf. Dom. 1. Quadr. 9. 8.

Attende, nè iustitiam uotram. Cr. Matth. 6. 1. Quod de aliqua mala bestia dicat; attende, nè te dilaceret. Theophylactus hic.

Te faciente elemosynam nesciat sinistra Cr. ib. Dicitur manus dextera, quando intentio est recta. Nesciat sinistra vanæ gloriae. S. Vincentius Ferr. ferm. i. fer. 6. post Cia.

Ex Patribus, & aliis.

Humanum genus recto DEI iudicio in voluptribus suis fini dimisum, atque in easdem voluptribus spontaneis tributarios traditum, abyinthio est crux: Quia & amara sunt, quæ pro hujus vita amore tolerant; & tamen eamdem amaritudinem coeclarete cupiditatis, quæ in sensibilitate ebrietatis, ignorat. Mundi enim gloriam sicutis, dum multas pro ea tribulationes repetit, amarus est, quod bibit. S. Gregor. moral. 1. 20. c. 16.

Intolerabilis quedam ebrietas est inanis gloria; & ideoque, quem sue subiecti ditio[n]i, is agit in sanitatem restituunt. S. Chrysost. hom. 1. in Jon. Joan.

Grave quiddam est gloria amor; grave, inquit, & multorum ipsa spinarum plena gloria; & quæ difficulter tollit potest, & multorum capitum bestia; & in eos, a quibus foretur, & suscipitur, armata. Id. hom. 26. ib.

Homo stultus palam ostentat divitias suas, ex quo multi ad itineribus infidili communuent. Tu vero, cùm inter latrones veris, abfconde, quæ tua sunt; donec ad pacis civitatem pervenias; ubi rebus tuis tuo perfruaris. S. Nilus Or. 7. de inani gloria.

Est humanæ gloria putrida ligno simillima, quod de nocte luet, sed de die putridum esse appetat. Quid est enim hominem vanæ gloria de nocte luet; nisi in hoc præstante tempore, quod nocti umbræ est simile, gloriostus incedere, & luminosum oculis apparet; qui non polluit, nisi secundum ea, quæ foris sunt, judicare. Sed cum dies Iudicij adveniat, in quo illuminabilis Dominus abcondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium; tunc, qui videntur nunc gloriosi, apparetur putridi, & vilissimi. Sancti Bonaventura. ferm. 1. de S. Andrea.

Perditæ vita homines se laboribus tortquent, cruciantur, expensis evicerant: Nonne figuram aranz gerunt, quæ de suis viceribus telam texit, ut multæ capiat vilissimam? Quid est inanis gloria, quam venantur, nisi multa vilissima, murmurola, fordia, pungitiva? Blesensis ep. ad Sac. Auilic.

Molendinum Mindmahl, non circumagit, neque facit farinam, nisi exenterit vento; ita multi non operantur bene, nisi flante vento humano laudis. Organum sine vento tacet. Stella p. 1. c. 19.

Amygdali, quod ante debitum tempus floreat, gelu, & brumali injuria obnoxia sunt, & fructum maturum vix ferunt. E contra morti, quod non nisi ferò gemmificant, & florent;

ventos noxiros, gelu, & frigus, non metunt. Docere nos hic rerum natura patens voluit: eos, qui in hoc Mundo florente gressu, merita sua olentant, amygdalo præcepti perfimes esse; quorum nimirum fructus, id est, bona opera, numerum maturent; sed inanis gloria priuina, & aquilone, adduruntur, & destruntur. Beffus D. 3. Epiph.

Tormentum bellicum explosum. Lem. Cum fulgere sonus, Carolus Bovius.

Molendinum vento agitabile. Lem. Absque aura quietescit. Sine spe honoris nihil agitur. Idem.

Tuba militaris. Lem. Absque aura tacet. Id.

§. II.

Vanæ Gloriz damna, & motiva vitandi.

Ex Veteri, & Novo.

M Anna, quod filii Israel per aliquot dies septimanæ servabant, altero die à veribus corosum invenuerunt: servantes autem illud pro Sabbatho, incorruptum erat, & bonus. Exodi 16. 20. Per dies septimanæ intelligendum est tempus vice præsentis. Omnia opera, quæ facis in hoc Mundo, ut laudis ad hominibus, perduntur, & corruptiuntur; quæ vero sunt, ut referuntur ad quietem, seu felum gloria æternæ, ibi apparente valde bona; & premium suum recipi. Referunt ergo ista in Sabbathum gloriae. Stella part. 1. cap. 17.

Si occurrit tibi homo, non salues eum. 4. Reg. 4. 29. Sciebat, esse honoris cupidum, & cauam dictum: inanem autem gloriam fore impedimento, nè faciat miraculum. Theodoretus q. 17. hic.

Ece dies venient, & auferentur omnia Cr. 4. Reg. 20. 17. Ezechias rex, quod thefauros suos Assyriorum legatis ostenderit, iussu Domini audiuit: Ece dies venient Cr.

Bibe aquam de cisterna tua Cr. Prov. 5. 15. 16. 17. q. d. prius bibit aquam vivam gratia & sapientia; & fruere tu bonis tibi à DEO præfatis: nec tamen reineantur; sed communica aliis; addit autem habeo eis felis, nec sunt alieni participes tui. id est: cura, in hac effusione nihil sit inanis gloria; quod aliqui, id est, inimici tuis laboribus ditentur. De Ponte in Cant. 1. Exh. 2. §. 4.

Noli rubra canere ante te. Matth. 6. 2. O vanitas, ac miseria infinita! propter volatiles, viles, fallaces, & momentaneas, hominum laudem, divino, æterni, & celesti, honore privari! Diony whole Carth. c. 5.

Et videt ibi homini non vestrum vestre nuptiale. Matth. 22. 1. Sicut non Domini, gloriam querent. S. August. lib. 5. contra Faustum c. 19.

Quod autem fecis viam Cr. Luc. 8. 12. Semina sunt orationes, jejunitia, peregrinationes &c. Sed haec feminata fecis viam, quando sunt pro apparetia, ut videantur à trahebuntis; & idem pereunt. S. Bonaventura f. 2. D. Sexag.

Ex Patribus, & aliis.

Qui pro virtute, quam agit, humanos favores desiderat, rem magni meriti vili pretio venalem portat. Unde Coeli regni meriti potuit, inde numismatrum tranditorum sermonis querit. S. Gregorius Moral. 1. 8. c. 25.

Qui bene didicis, vel expertus est, vitorum superandorum gradus; intelligit hoc vitum inanis gloria, vel solum, vel maxime, cavendum esse perfectis. S. August. in Pl. 7. Et gloriam mean in pulvere dedit.

Quidquid contemplatione humana gloria fecerimus, in terra nos trahebuntur, secundum Domini sententiam, noverimus & confequerem illud velut humili reconditum, terrae defossum; vel diversis dampnibus depopulandum, seu superbie tincis devorandum; ut nullam recendentis utilitatem, emolumentumque, proficiat. Caffinus Collat. 1. c. 22.

Quæ utilitas homini, si ipsius totus orbis admiratur, & laudat; Conditor autem omnium, & Judge, qui decipi ne possunt, in die illo terribili condemnatur fit. S. Chrysost. hom. 23. Gen.

Spirituæ quid faciens, & humanam respiciens gloriam, mercedem suam hic accepit; & jam ultra Deum non habet debitorem. S. Chrysost. hom. 31. in Gen.

O nova calamitas genit! ò furiosam hanc turbationem! quæ tinea corrodere non potest, nec fur violare; ea inanis gloria omnino dispergit. Haec est tinea celestis rheumati, hic est fur, qui æterna regna furatur; qui immarcessibilis a nobis divitias auferit; qui tamquam contagiosus morbus, omnia corruptit. Id. hom. 72. in Matth. 22.

Amitit meritus iustitia apud Deum, qui idecirco justè vult vivere, ut gloriam humanæ laudis acquirat. Id. hom. 8. in Matth.

Elegimus potius innumerorum barbarorum servitutem, quam seculi inanis gloria. Neque enim tulla capitis suis illi imperant, qualia subditis suis illa mandat. Id. f. 17. in ep. ad Rom. cap. 10. Qui quidquam sibi vendicat, quod debetur Christo, fur est,

est, & latro; et damnabilior, quod Deo chariora prædatum. Gloriam meam alteri non dabo. Is. 42. 8. S. Laurentius Jus. tr. de compuncto.

Crux præfens scula est ad gloriam. Et est converso præfens gloria scula est ad crucem aeternam. Hugo Card. in Gen. 49.

Confat è Roma subterranea, & philologis, qui de subterraneis lucernis, lapidibusque scriptare, sepulchralēm lucernam per annos, imò sculum non unum, ab conditam artifis; mox vero, ac aura eam afflavit, fuisse extintam. Sic fervorem nostrum abscondit, custoditque, humilitas; extinguit verò superbia, quando illum vanitas aura afflavit. Nadaf 6. mensis amoris Dic 1. Tullio corpus Clemente VIII. Pontifice repertum a juno in Italia plumbō loculo in speciem profutū integrum; iuxta lampadētiam jam tunc è multis sexcentis, & ultra, annis accensam, ac lucem; Verum, ut locutus apri-ri ceptus est, mox lucerna illa extincta est, & ipsius caderet sensu resolvi, atque in cineres abire vultum. Simile quid amoris lampadi uenient; que perfacta solo hominum respectu, ac favore, extinguitur; nitorque charitatis, ac species, eripitur. Doulteman 1. 4. 3. f. 2.

§. III.

Exempla Gloriam vanam spernentium, & fugientium,

Num. I.

Christus Dominus.

Egressus abiit in desertum locum. Marc. 1. 35. Scedidit Christus pusillum in desertum locum, quod absens eorum desiderium acut, qui illum sequebantur: quoque nos exemplo admoneat, ut post miraculum patratum, aut opus aliquod illustrè perfutum, aliquo scorum feedamus: nè quod inani gloria venenum aut humane laudis studium, in animos nostros irrepat; sed Deo sua ubique gloria, debitaque gratiarum actio multquam non confiteretur. Antioch. in Marcum.

Agabatur à spiritu in deserto. Luc. 4. 1. Ut formam præfaret vitandi laudem humanam, & omnem glorianam vanam; ut laudari, & honorari, queramus latere, & optenueris nesciri. Dian. Card. hic. 4.

Ecce fons fatus es. Joan. 5. 14. Non dicit, fannum te feci; in quo monet nos fugere jauchiantia de bonis operibus; contra illos, qui dicunt Il. 10. 13. in fortitudine manus mea feci. Hugo Card. hic.

Si opprobrium tuum gloria est, Domine Jesu, quanto effloria tua? Tua igitur gloria participation quid eriuimus, cuius funus opprobrio gloria? S. Ambros. in Pl. 1. 18. act. 5. Aufér à me opprobrium &c. Quid stbulum eligit à plane ut reprobet glorianum Mundi, damnet Saculti vanitatem. S. Bernardus 4. 3. in Nat. D.

Num. II.

Exempla altia.

Percussis bis in cervicem ejus & abscondit caput ejus. Judith. 13. 10. Perfectam voluit reportare victoriā. Hostis noster non feme; sed iterum, est feriendus: ac primum quidem, cum tentationes non adiutor, sed iterum perciendus; curandumque, nè gloria succumbamus, quam prior nobis victoria perperit. Did Nys. D. 1. Quod §. 8.

In diu universa uita bellicosa obculit in anachema obliviosus. c. ult. 23. S. Chrysostomus reliquit omnia vestimenta, nè succumberet. Quid è ne succumberet? illa bellicosa virgo, quae Holoceris potentiam non timuit, metuit spolia? Voluit haec sancta vidua significare: quis fecit, an non, ad confitentem horum spoliorum, mentem invadet vana gloria, dum heroicæ gestæ confunduntur; posuerit mihi esse occasi incurriti in sublimem estimationem de me ipso. Apage ergo; absente ex oculis meis; nolo ea videre, nec retinere. Pauletto Dam. 18. Pent.

Viribus tuis, quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini? Act. 3. 12. q. d. oculos à nobis amovet, & in Deum potius converte: nos gloriam, aut favorem vestrum, minime ambimus. Drex. feb. p. 2. 1. 34. §. 5.

Mulier amissa iste, & Luna sub pedibus ejus. Apoc. 12. 1. Ecclesia CHRISTI lumine cincta gloriam calcat temporalem. V. Beda. hic.

An unquam David in psalmis aut menim gigantis funda profrati, aut provinciarum victorii suis subjugatarum; aut Philistiorum casorum; aut Moabitarum; aut cumulatorum ad templum Domini thelaurorum, spoliorum super altare appenorum? Contrà, in quā multis psalmis plangit thorum Berabæ, & sepulchrum Uria! Quanta severitate censura peccatorum se nuncupat! quād lacrymarum diluvio sua immerge flagitia! Olivat. 3. conc. 27.

S. Catharina Sen. in morte lucans cum demonibus, inter alia dicebat: vanam gloriam numquam; sed veram gloriam, & laudem Domini utique. Bellandus 30. April.

§. IV.

Gloriam fugiendo affequeris.

Hec, qui non postulasti, dedit tibi. 3. Reg. 3. 13. Divinitas scilicet, & gloriam. Naxera in Jof. 1. §. 38.

Inveni David servum meum, oleo sancto uxori eum. Ps. 88. 21. David à Domino inventus, postquam illum quævit, non inter alios expectante eligi, sed singulariter eum fugentem. q. d. David, ubi es? ubi ille? qui fugit honoris? Denique fugentem honor, & gloria comprehendit: unde 1. Reg. 13. 14. quæstus Dominus sibi virum iuxta cor suum. Escob. Mir. Obs. t. lib. 7. §. 4. obs. 2.

Proceps ei, nè cui diceret. O. Marci 7. 36. quia honor sequitur fugientes. Escobar mir. Chr. tract. 1. lib. 7. Sect. 4. Obs. 2.

Moyses negavit se filium filii Pharaonis. Hebr. 11. 24. Verum ipa dignatus, & divitiarum fuga auxi dignitatem. Ecce confitit in Deum Pharaonis. Ex. 7. 1. Fugiendo potenter facilius est: factus est enim in Deum regi Pharaoni. S. Ambrosius in Pl. 118.

§. III.

Exempla Gloriam vanam spernentium, & fugientium,

Num. I.

Christus Dominus.

Egressus abiit in desertum locum. Marc. 1. 35. Scedidit Christus pusillum in desertum locum, quod absens eorum desiderium acut, qui illum sequebantur: quoque nos exemplo admoneat, ut post miraculum patratum, aut opus aliquod illustrè perfutum, aliquo scorum feedamus: nè quod inani gloria venenum aut humane laudis studium, in animos nostros irrepat; sed Deo sua ubique gloria, debitaque gratiarum actio multquam non confiteretur. Antioch. in Marcum.

Agabatur à spiritu in deserto. Luc. 4. 1. Ut formam præfaret vitandi laudem humanam, & omnem glorianam vanam; ut laudari, & honorari, queramus latere, & optenueris nesciri. Dian. Card. hic.

Ecce fons fatus es. Joan. 5. 14. Non dicit, fannum te feci; in quo monet nos fugere jauchiantia de bonis operibus; contra illos, qui dicunt Il. 10. 13. in fortitudine manus mea feci. Hugo Card. hic.

Si opprobrium tuum gloria est, Domine Jesu, quanto effloria tua? Tua igitur gloria participation quid eriuimus, cuius funus opprobrio gloria? S. Ambros. in Pl. 1. 18. act. 5. Aufér à me opprobrium &c. Quid stbulum eligit à plane ut reprobet glorianum Mundi, damnet Saculti vanitatem. S. Bernardus 4. 3. in Nat. D.

Num. II.

Exempla altia.

Percussis bis in cervicem ejus & abscondit caput ejus. Judith. 13. 10. Perfectam voluit reportare victoriā. Hostis noster non feme; sed iterum, est feriendus: ac primum quidem, cum tentationes non adiutor, sed iterum perciendus; curandumque, nè gloria succumbamus, quam prior nobis victoria perperit. Did Nys. D. 1. Quod §. 8.

In diu universa uita bellicosa obculit in anachema obliviosus. c. ult. 23. S. Chrysostomus reliquit omnia vestimenta, nè succumberet. Quid è ne succumberet? illa bellicosa virgo, quae Holoceris potentiam non timuit, metuit spolia? Voluit haec sancta vidua significare: quis fecit, an non, ad confitentem horum spoliorum, mentem invadet vana gloria, dum heroicæ gestæ confunduntur; posuerit mihi esse occasi incurriti in sublimem estimationem de me ipso. Apage ergo; absente ex oculis meis; nolo ea videre, nec retinere. Pauletto Dam. 18. Pent.

Viribus tuis, quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini? Act. 3. 12. q. d. oculos à nobis amovet, & in Deum potius converte: nos gloriam, aut favorem vestrum, minime ambimus. Drex. feb. p. 2. 1. 34. §. 5.

Mulier amissa iste, & Luna sub pedibus ejus. Apoc. 12. 1. Ecclesia CHRISTI lumine cincta gloriam calcat temporalem. V. Beda. hic.

An unquam David in psalmis aut menim gigantis funda profrati, aut provinciarum victorii suis subjugatarum; aut Philistiorum casorum; aut Moabitarum; aut cumulatorum ad templum Domini thelaurorum, spoliorum super altare appenorum? Contrà, in quā multis psalmis plangit thorum Berabæ, & sepulchrum Uria! Quanta severitate censura peccatorum se nuncupat! quād lacrymarum diluvio sua immerge flagitia! Olivat. 3. conc. 27.

S. Catharina Sen. in morte lucans cum demonibus, inter alia dicebat: vanam gloriam numquam; sed veram gloriam, & laudem Domini utique. Bellandus 30. April.

S. V.

Antidota contra vanam gloriam.

Magis cogitare debet, quid vobis desit; quam quid vobis adit. Quod habes, cavē perdas; quod non habes, supplica ut habeas. In quantis sis minor, tibi cogitandum est: non in quantis sis major. Semper tibi duplicit quod es? si vis pervenire ad id, quod nondum es. S. August. f. 53. de V.D.

Qui igne Christi caput fuerit, talis sit, qualis est homo solus super terram habitans: adeo si nihil curat gloria, & ignorat; sed, quemadmodum si folius habitaret, nihil curaret; ita & talis quoquoniam curaret. S. Chrysost. hom. 52. in Acta.

Quod in se fitim flattinore comprefuum, gravitate modestum, humiliat solitum, puritate sanum; aura hujus vanitatis nequaquam leviter rapietur. S. Bernardus ferm. 39. in Cant.

Imitate in pavone diversitatibz exemplum. Vider in pedibus rustici aliiquid, quod despiciat; ignorat in cauda, quod cum eum mirabile reddat. In promptu est, unde debeat humiliare deprimere; post tergum gerit, unde valeat, quae pro certe-ctem horum spoliorum, mente invadet vana gloria, dum heroicæ gestæ confunduntur; posuerit mihi esse occasi incurriti in sublimem estimationem de me ipso. Apage ergo; absente ex oculis meis; nolo ea videre, nec retinere. Pauletto Dam. 18. Pent.

Pavoni pompatice rotanti quidam lemma adjectit: *Deformis oblitera pedes.* S. Bernardus spiritualis magister B. Alberti Sartiani, occurrens ei cum Clero, & populo Cortonensi; dum promovere: nos gloriam, aut favorem vestrum, minime ambimus. Drex. feb. p. 2. 1. 34. §. 5.

Mulier amissa iste, & Luna sub pedibus ejus. Apoc. 12. 1. Ecclesia CHRISTI lumine cincta gloriam calcat temporalem. V. Beda. hic.

An unquam David in psalmis aut menim gigantis funda profrati, aut provinciarum victorii suis subjugatarum; aut Philistiorum casorum; aut Moabitarum; aut cumulatorum ad templum Domini thelaurorum, spoliorum super altare appenorum? Contrà, in quā multis psalmis plangit thorum Berabæ, & sepulchrum Uria! Quanta severitate censura peccatorum se nuncupat! quād lacrymarum diluvio sua immerge flagitia! Olivat. 3. conc. 27.

S. Catharina Sen. in morte lucans cum demonibus, inter alia dicebat: vanam gloriam numquam; sed veram gloriam, & laudem Domini utique. Bellandus 30. April.

S. VI.

Nihil tibi; sed Deo omnia, attribue.

Num. I.

Symbola.

Ocurrit ei unigenita filia sua. O. Judic. 11. 34. &c. Occurrerat Jephtha virgo parenti è bello reduci, laudes patris decantata, & victoriā gratulatura; sed pater laudatricem pro premo jugulavit. In Annalib. Minorum tom. 5. Att. no. 144. 1. 1.

Titulus III. Gloria vana.

347

nobilis filia prodit obviam, pulcherimis nos elegit ornatura. Hac est, ut Origenes explicat hom. 5. in Gen. inanis gloria. Si vir es, si non vis labores cassos; jugula eam, Deo omnia adscribe. Drexelius de recta int. l. 2. c. 5.

Ibne, & reverberantur. Ezech. 1. 14. Omnia spiritualis exercitū lucra referas ad illius gloriam; qui est Rex gloriae. Fur enim, & latro es, si tibi aliquid inde usurpare præfumas. Illuc, unde flumina exēnt, revertantur. Animalia apud Ezechielē ibant, & reverberantur: quidquid gratia eius conserbatur, ad Dominum referabatur. Blefens de infinitu. Idipsum monet Paulus Rom. 11. 17. in antem, cum slender est, inerts, et in illis, & fortis radicis, & pinguedinis oliva, fūlus es. Oleaster, & quidquid Sylvestre, natura sua amara est, nullumque fructum palato gratum profert: mox tamen, ut oliva inferior, de locunditate, & virtute illius participans, fructus suaves proponit. Id ipsum de operibus nostris censetur dēcēdit: ex eo enim sylvestria sunt, amara, & insipida. Si reverberat, & charitatem, arbori vita, quæ Christus est, inseruantur; gratiam illius participes efficiuntur; & operandoque gloriam aeternam ex condigno prouenerunt. Beatus Dom. Sept.

Inixa super Dilectum suum. Cant. 8. 5. Id facit humilitas cordis, ut non sibi Fidelis anima innaturat, sed defens sene ripum ascendat jam de deserto inixa super Dilectum, arque ideo dilectus affinis. S. Bernardus ferm. Sanctificamini hodie.

Ex Novo.

Domine, nonne bonus semen feminis? Matth. 13. 27. Seministi, non seminavimus. Nos, quod per te facimus, tibi semper nostro affigimus: authori: nos, præter tuam gratiam, nihil habemus; per quam stanus, movemur, & sumus; sine qua jacenus, deficiemus. & perimus. S. Caryologia f. 97.

Reversi Apolosi narraverunt illi O. Luc. 9. 10. In quo appareret eorum fidelitas, quia ad divinum conformati celestiter dererunt. Vel ideo narraverunt, ut de bonis actis non quererent sibi gloriam: sed omnia referrent ad Deum. S. Bonaventura hic.

Muta tua decem mias acquisivit. Luc. 19. 16. Non dicit, ego decem mias acquisivi; sed tuus mias: quia omne lucrum gratia Dei attributus iustus. Stella p. 1. c. 18. Ideo dicit Cajetanus.

Mea delicia non est mes, sed ejus, qui misit me. Joan. 7. 16. Verba, quæ dedisti mihi, dedit eis. Job. 31. 26. 27. Sol est bona opera; osculari manum, sibi attribuere, Hugo, Card. in Levit. 5. Paff.

Si vidi solem, cum fulgeret, & Lunam incidentem claram, & osculantes: sun māsum meam O. Job. 31. 26. 27. Sol est bona opera; osculari manum, sibi attribuere, Hugo, Card. in Levit. 5. Paff.

Fortis domini fecit virtutem, dextera domini exaltravit me. Ps. 117. 16. non mea. Redemisti David servum tuum de gladio maligno. Ps. 143. 10. Deo referit vitoriam in acceptis contra Goliat, non sibi attribuit in hoc gloriofior. Alvarez Illustr. 363.

Venit dilectus natus in horum suum. Cant. 5. 1. Non ait: in horum meum, sed in horum suum: iure quidem in suum, quoniam ab ipso datum, & ipsi debitum, & certe debitum. Gilbertus f. 40. in Cant. Non quoniam Eva invitavit virum suum, ego invito Dilectum meum. Illa invitavit virum suum ad comedendum ponum non suum, ponum alienum: ego in ipso Dilectum meum ad horum suum: iure quidem in suum, ponum alienum, non aliorum, sed fructum ponorum suorum. S. Rupertus 1. 4. in Cant. Propterea in horum suum vocatur sponsa ad suos fructus edendos: ut ostendat, nihil inter habere disjunctum, nihil separatum, nihil dissonum, initar unius patrictissimi amicorum: utque illud salutariter admoneat, omnia bona nostra ex ipsius gratia provenire: nihilque boni Sponsa inesse, quod non ab ipsius Sponsi largiffima bonorum omnium fonte emanat. Philo Carpath. hic. Dicere, non quietitudinem in Dei donis, sed in ipso Datore, & afflita mandata beneficia non tam propter se: quam propter Benefactorem. Nec horum animi excolendum, ut nos ejus bonis ditemur, vel nobis ipsi dulces epulas paremus; sed ut Dilecto placemus, & ipse in nobis iugulatur. De Ponte hic. 8. Eph. 1. §. 1.

Species eius in Libano. Cant. 5. 15. In quo Sponsi pulchritudinem Libano floribus variegato comparat. Libanus mons prez-

S. VII.

S. VII.

Absconde virtutes, bona opera &c.

Num. I.

Symbola, & Similitudines,

Ex Veteri, & Novo.

Agyptii intentibus scemini Hebreos masculos in flumine mergebant; ideo matres eos abscondebant. Ex. 1.21. Sic, nisi bonum opus, quod velut anima tua partus, occultaveris, peribit, vanitate ei meritum afferente. Stella p. 1.20.

Mamus Moyis quandiu sibi continebatur, fana, & vivax apparebat; sed in apertis prolatas, leprosi erat. Ex. 4. 6. 7. Et quia manus in Scriptura designata, opera, mystice hic innotuit: opera nostra, quandiu sibi anima continentur, & delitescunt, fana, Deoque grata existere. Sed in apertis prolatas, mundoque demonstrata, quod laudem, & gloriam aliquam adspiccamur; leprosi, maculosa esse. Beatus D. Epiph.

Quod si altare lapidatum feceris nobis, non adhibe illud de felix lapidibus: sed enim levaveris cultorum super eum pollueris. Ex. 20. 25. Altare est mens hominis, ubi confrondum est adiunctione sceleris, vel politis, lapidibus: lapis enim non pollietur, nisi ut videatur. Unde lapis, qui in fundamento ponitur, non pollietur, quia videri non potest. Ille ergo fructus altare de sceleris lapidibus, qui idem facit opera sua, ut videantur. Stephanus Cantuar. in allegor. apud Tilman. Iustus quam si fundamentum sempiternum. Prov. 10. 25.

Utrunque latus Proprietatis regnat, expandentes alas, & operantes orationem. Ex. 25. 20. Quia Deus arcana beneficia sua & propitiationis, tam abscondit voluit? Erat illa officina oriariorum, alyum infernorum; & oculi non subicit? Oleaster hic: confidera, quid te admittit hic Deus. Summus benefactor est; & nihilominus refus: ut te doceat benefacere, & nolle videri. Didacus Nyf. f. 2. die Cin. §. 4.

Ignorabat Moyes, quod cornua esset facies sua. Exod. 34. 29. Hebrei, quod splendore. Solus ipse proprios non videbat radios.

Celsus: quas apruit aura, basileus eorum fudit annos. Ex. 36. 37. Totum tabernaculum auro, argentoque, fulgebat; nihilominus bafas columparum, que erant in primo tabernaculi introitu, ex aere fieri jubentur. Oleaster: confluverunt filii Adae, quidquid pretiosum, aut pulchrum, habent, in ingressu domus sibi locare: ut, qui perficiunt ignorant, cognoscant ejus vanitatem. Non sic autem Deus: sed pretiosa ponit in occulo, vilia in ingredi. Dilce ergo Deo tuo pretiosa tua abscondere, & viliora ostendere. Mendoza in. 1. Reg. 12. Annot. 12. f. 1.

Vas, quod non habuerit operculum, nec ligaturam desuper impinguatum erit. Num. 19. 15. Rabanus: quasi vas sine operculo, vel ligatura polluntur, qui per studium ostentacionis patens, nullo velamine taciturnitatis operatur.

Non ronchis - primogenita ovium. Deut. 15. 19. Cum vita nostra aliud inchoato, dignum est, ut humanis oculis, quasi subducito velire, non ostendatur. V. Beda hic.

Si non prodideris nos. Jos. 2. 14. Exploratores Rahab se abscondenti rem magni momenti promiserunt; ea tamen conditione, si ramen non prodideris nos. Opera bona exploratores sunt, & ad celum tabellarii. Hi promittunt nobis iaudita proœmia à magno illo Iesu tunc danda, cum Jericho, hoc est: orbem successurus advenire; cum hanc ramen conditione: Si non prodideris nos. Drexelius de recta int. 1. c. 9.

Si rafael fuerit caput meum; recedit à me fortis mea. Iudic. 16. 17. Quixit S. Augustinus f. 107, quid est, quod & in capillis virtutem Samson habebat? Respondeat: Virtutem non habuit in manu, in pede, non in pectori, non in capite, sed in capillis. Quid fuit capilli? quid come? Et nos videmus, & interrogatus Apostolus respondebat nobis t. Cor. 11. 15. capilli pro viam - dati. Et in velamento CHRISTUS habet virtutem. Conserne gladium tuum in locum suum. Matth. 26. 52. Fortiter abscondit fortis. Ibi abscondit et fortis eius. Habac. 3. 4. Virtus altissima obumbrabit tibi. Lut. 1. 35.

In mari via tua, & semita tua in aqua multis. O religio tua non cognoscitur. Ps. 76. 20. Vel, ut legit Genebrardus non cognoscabant, q. d. cum Deus populum suum feco peder maris medium duxisse; nec leve tanta munificencia reliqui veligimus. De Castillo Illat. 147.

Vade ad formicam. Prov. 6. 6. S. Antiochus legit: Vade ad apem. Vit intelligens, ingeniofam, & solerter immitat apiculam. Quos exterior selegit floculos defert in alvearium, interne mellificum; favuaque operiosus conficit, & labores suos humane iti gloria exponat. S. Antiochus hom. 43.

Oculi tui columbarum abhinc eo, quod intrinsecus latet. Cant. 4. 1. Sept. Oculi sui columba exstra rasecurvatum erant. Solent nobiles foenia in secreto domus sua communibus uti velibus; pretiosis vero; cum egrediantur in publicum. Non sic filia Regis Christi Sponta. De Ponte hic.

Sicut fragmen mali Punici. Ib. v. 3. Sicut intrà corticem

mali Punici latent plura, & pulcherrima grana; ita intrà corticem operis extermi latent plures, & pulchiores affectus, & interni actus. De Ponte hic.

Manus hominis sub penitus eorum. Ezech. 1. 8. S. Gregorius hom. 3. in Ezech. per hunc hominem, Christum intelligit; manus munificas abscondit, ut perfectam in nos liberalitatem ostendat. Cur Christus D. Eucharistiam post Solis occasum instituit? & sub velamine? ut manus non videatur largitor. Manna, tanti mysterii celebri umbra, non luce clara, sed intempsa nocte, in circuitu castrorum diffundebatur. Arca veluta semper, & testa erat. De Castillo Illat. 147.

Animale, quæ videt Ezechiel 1. 11. Sex habebant alas, quarum duæ elevabantur, duæ vero corpora eorum tegebant. Alis extensis redititudine, & charitatem, quam habebant, demonstabant: alis, quibus sole tegebant, nos bona opera nostra celare docebant. Stella p. 1. c. 21.

Lucerna ardens in manibus. Luc. 12. 35. Lucerna ardens abscondit lumen à vento; sed non à visu. Sic bona opera comparatur lucerne: quia sic debet opus esse in publico, quæcumque intentio maneat in occulto. Sic velut homo alarius exemplum virtutis, ut tamen non querat minimum transitor favoris. S. Bonav. apud Syl. hic.

Depositum involvit sydon; & posuit eum in monumento. Luc. 23. 53. Non decentius scilicet Joseph, si gloriocessat sacrificias reliquias ostentat? S. Ambrofius: pulcherrime lapsi apostolus, ne patet: quicunque enim in se bene humaverit Christum, diligenter custodiat, ne cum perdat. Didacus Nyf. f. 2. in die Cin.

Num. II.

Ex variis Anchoribus.

Pretiosa aromata in pyxide clausa fortius fragrant; aperta, & ostenta, virtutem odoris citius amittunt. Crescant rosa in horis clausa, secuta, & arefacta, & calcantur pedibus, in viis projecte. Thomas Kemp. Valis liliar. c. 18.

Bombyx Symbolum turgientis vanam gloriam. Lem. Operitur, dum operatur. Paoletti D. infra Oct. Epiph.

Nocturni imbrez præstant diurnis: hic enim, ut plantæ humores potius amplius valeant; cum Sol non protinus illum confringat. Theophrastus lib. 3. de caulis plantar. cap. 17. ut pluvia terram fecundat, sicut anima bona opera: sed magis, si lucis opera in tenebris fiant. Didacus Nyf. D. 3. Epiph. §. 4.

Caruncula. Leni. Amar obsequium. Attende, nō ruitam vestram faciatis coram hominibus, ut videantur ab eis. Matth. 6. 1. Piecelli.

Uino in concha. Lem. Nō te quæseris extra. Id.

Candela accessa vitro coperta. Lem. Tegmine clarior. Id.

Cervus. Lem. Abditur impinguatus. Je/su autem plenus spiritu saudus regressus est à Jordane, & agebatur à Spiritu in deserto. Luc. 4. 1. Id.

Lilium. Lem. Pretiosus intus. Lilium, cum exteriori decore splendet, tunc aureum intus flocculum continet. Talis est anima jutitiae splendor circumdata, & spirituale Sapientia, cognitionisque donum in intimis penetralibus gessans. Theodoreus in Cant. Idem.

Malum Panicum. Lem. sub cortice tego. Sicut cortex mali Punici folium quidem ruborem foris ostendit; Sed multa interiora grana, quibus exuberat, occultat; ita anima DEO dedita, ac salubriter vescundat, plura virtutum genera, quæ foris minime apparent, continet. V. Beda in Cant. 6. Idem.

Ignis sub cineribus abditi. Lem. sepelitur, ut vivat. Gratia divina. Id.

Mundus. Lem. Parte sui melior later. Videlicet gemmis, auro, &c. Id.

Intentio bona, ut radix, vult latere; alias deficit, & siccatur. Geminiani lib. 3. cap. 31.

Num. III.

Exempla.

Christus Dominus.

Christus D. omnibus suis infinitimis manifestavit, abscondit glorias. Jacob in utero animosè contra fratrem infurivit; cujus certaminis gloria utero matris fuit clausa. Verum ubi in lucem editus est, nunquam non tenuit fratrem. Erue me de manu E/au. Gen. 32. 11. Infupis Gen. 33. 3. magna cinctus familia, adoratz prous in terram spes. Sic victorias, & animositas, uter tenebris condulit s' metus autem, & infinitatibus, coram omnibus prolapavit. Hinc dicitur Iesu in domo Jacob regnabit. Lut. 1. 32. quando Jacobi more totus erat in manifestandis passionibus, & victorios obnubilans. Id. 6. 2. de gloria: vidi Dominum sedentem. De passionibus agens c. 53. 2. violans eum, & non erat aspergili. Baeza l. 2. c. 7. §. 43.

Alare aureum, in quo adoleatur inueniuntur omnia Arca Testamēti. Ex. 40. 5. Tentorium in introitu tabernaculi ponet, & ante illud altare holocausti. ib. v. 6. Ecce tibi utrumque altare

CHRISTUS

Titulus III. Gloria vana.

349

CHRISTUM significabat; sed quod aureum est, velo obtigerit; alterum holocausti palam omnibus patet. Cur hoc? Sanct. Cyrilus Alex. lib. 4. in Joan. cap. 28. celebratur primum, quia occultata, atque recondita est gloria Christi. Alterum autem vulgo patebat; quia mors ejus omnibus patet. Ide

Cum autem venisset dominus, accesserunt ad eum cœsi, Matth. 9. 28. Non in via, sed intra domum, voluit Dominus oculos his coecis præflare: ut doceret Fideles, splendens virtutis decora obumbrare. Baeza t. 2. 1. o. c. 1. §. 3.

Cum sol occidet, & curvatur. Luc. 4. 40. Cur medius solis occasum expectat ad morbos curandos; quia curabat opera sua egregia tenebris abscondi. Incert. Auth.

Interrogabat enim de multis. Luc. 23. 9. Herodes enim sperbat signum aliquod videre fore ibi eo. Cajetanus hic: ad cumulum Passonis lux elegit silentium; ut non solum minor Joanne Baptista, noto Herodi, haberetur; Sed etiam fatuus existimat.

Nocte voluit nasci. Ubi ergo fuit, qui tam impudenter gestiunt ostentare semetipos? S. Bernardus f. 3. de Nat. D.

Num. IV.

Alia exempla.

Ex Veteri, & Novo.

Scripterat Moyes quinque volumina, Genesim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium; un Authoris nomen uspiam legitur. S. Chrysostomus hom. 1. ad Rom. 1. ponderat Moyis humiliatum, totam operis gloriam curantis in Dñm referti. Gensesis ille liberum à DEO maluit, quia à suo nomine autipici. Addit Chrysostomus, Samuelem proprium nomen abscondentes & Evangelistas nullatenus libris suis propria nomina exarantes. Obiicis Moysem scribentes. Num. 12. 3. erat Moyes vir mirificus super omnes homines. In Hebr. habetur: erat vir ille, quasi de alio ageret. Escobar Persec. Chr. t. 2. 1. f. 2. ob. 3.

A facie Sarai domina mea fugi. Gen. 16. 8. Abulens, bene respondit, he humilians, & can dominam recognoscens: ideo meruit ad Angelum benedictionem in filiis audire. Eadem in domum Abraham regredit, & in sylvis, abconditur. S. Bernardus f. 3. in P. 90. Si thesaurus hic, id est, dona coelestia, ut exhibeat S. Hilarius, erat abconditus; cur iterum illam abcondit homo? Quia non solum ab aliis, sed etiam a te ipso, est abconditus, ne merita sua multum apparet. S. Bernardus in P. 99. necessaria est hoc abscondi, non solum ante oculos aliorum, sed etiam multo magis ante te ipsum. Nec sit sinistra tua, quid faciat dexter tua. Sylveira Addit. in Evang. Matth. 13.

De noso confugens gravit astinus sum, dixitque ad priores suos: expellat. Gen. 22. 3. 5. Immolatus filium, omnium oculorum opprimit, contentus oculis suis Dñi. Locus electus ad sacrificium fuit aliquid minus: cum Sol non protinus illum confringat. Fanum Iaac immolando oculos obtestit, ut non illorum etiam videatur. Cur tantopere oculos humanos fugit? respondet impositum mons nomen Maria, id est, Dominus vir, aut videt. q. d. Videt Dominus sacrificium Abraham: quid alienos oculos quaram, aliique placere cupiam, cum Deo me probari fac videam. Octavianus in Eccl. 14.

Nostri Domini mis, quid parvulos habemus teneros, & oculos sat. Gen. 33. 13. Timet avarus pecoribus, in fratrem liberalis: cur non revelat femur emacidum? quia, si Jacob id revelaret, forsan rogarerat à fratre, à quo id factum? & sic compelleret dicere, de factu claudum in lucta cum Domino. De Castillo Illat. 119.

Apergitur osa Domus Domini. t. Reg. 3. 15. Oftium aperuit, & os occulisti; nihil de visione locutus est ad reliquias templi ministros, Raraavis, quae visiones supprenere possit. Oliva 1. 10. Strom. P. 4. Vener autem erat minister.

Lazare per singularis notis letum meum. Ps. 6. 7. Cur per nos lacrimas profundit; nō ab hominibus videatur tunc somno premiss. Laboravi in genere meo, ib. Sanct. Ephrem de poenit. Forsan etiam improborum calumnias, qui Judicem suffragatorem habent? Scio opera tua; non ita mundus: quia tu me solum, & non illum, cupis inspectorem, & arbitrum. Ideo non dico, scimus, quia ab aliis, sed scio ego; cui unigenitum virtutum tuarum spectaculum fatigis exhibere? Ramirez in ep. Chr. hic.

Ex Patriarchis.

Celata virtus, & conscientia fota secreto. Deum solum Judicem respicit. S. Hier. ep. 30. ad Oceanum. Fecisti aliquod boni; illud preme, atque occulta; ut Dominus tuus evulgeret. Malo aliquod perpetrasti? fac illud recordaris; ut Dominus tuus illud oblivione delect. Sanct. Chrysost.

Linea in aqua impressa confundit; itidem labor in animo inanis glorie cupido. Manus in finu latens fit candida; & opus abconditum lucenter splendens. S. Nihil lib. Alcet. or. 7. de inan gloria.

Qui aurum posidet, vel argentum, vel pretiosos lapides; non foris hac proponit, sed in celis in cellis, & thalamis, occultis; ut manus eorum, qui parietes effundunt, declinet. Similiter, qui virtutis divitias habet, has in anima abcondit, non per inanem gloriam animarum fures eas subiungit. B. Theodosius in Psl. 118. in corde meo abcondi eloqua tua. Thesaurus, qui non abcondit, prodiit; virtutes prodiuntur non manebunt. S. Chrysostom. 7.

Vide plura tibi Humilis, Liberalitas Dei.

§. VIII.

Veram gloriam quare.

Sicut lucet lux vestra Cr. Matth. 5. 16. O glorificent Patrem vestrum. Cajetanus hic: quia noverat Dominus, amabile bonum esse, quod unicuique proprium; ideo luxiter disponens præcepit appetitum glorie, non trahit Discipulos ad appetitum aliena glorie; sed temparet appetitum glorie propriae, eam transferendo in gloriam propriam. Propterea enim non dixit, & glorificent Patrem vestrum, qui in celis est. Patris siquidem proprii honor, & gloria, naturaliter queritur à filiis. Didacus Nyf. Polit. col. p. 1. s. c. 1.

Qui glorias in Domino glorieris. 1. Cor. 1. 31. Confidavit Apollonus, rationalem creaturam adeo affectare gloriam, ut autem

VII.

Qui glorias in Domino glorieris. 1. Cor. 1. 31. Confidavit Apollonus, rationalem creaturam adeo affectare gloriam, ut autem

Qui noverat Dominum, amabile bonum esse, quod unicuique proprium; ideo luxiter disponens præcepit appetitum glorie, non trahit Discipulos ad appetitum aliena glorie; sed temparet appetitum glorie propriae, eam transferendo in gloriam propriam. Propterea enim non dixit, & glorificent Patrem vestrum, qui in celis est. Patris siquidem proprii honor, & gloria, naturaliter queritur à filiis. Didacus Nyf. Polit. col. p. 1. s. c. 1.

Qui glorias in Domino glorieris. 1. Cor. 1. 31. Confidavit Apollonus, rationalem creaturam adeo affectare gloriam, ut autem

vix; aut numquam, ab hoc desiderio compesci posse. Propterea, secundum datam sibi à Deo sapientiam, falibetrum advenit confluum, dicens: quodquidem peruidiri à nobis non potest, non gloriari; falso, qui gloriatur, in Domino glorietur. S. Bernardus de triclini gloria. Apud Did. Nyss. ser. 3. D. 5. Quadr. 8. 4.

Gloria nostra kocēt, testimonium conscientiae nostre. 2. Cor. 1. 12. Oleum gloria est, fulget, nitet, in superficie. Sed bona debet esse, & vera gloria; ut ille sit intus in vatis tuis. Quid est in vasis tuis? audi ipsum Apostolum: gloria nostra haec &c. Sanct. Aug. in Pl. 190.

Mibi autem absit gloriari. Gal. 6. 14. Poterat dicere, in sapientia D. N. J. C. & verum diceret: in maiestate; & verum diceret; in potestate; & verum diceret: Sed dixit, in Grace. Ubi Mundi Philosphus erubuit, ubi Apolitus rheumatum reperit: non contempnendo vile involucrum, pervenit ad pretiosum involucrum. S. Aug. frag. 27.

Non habeo, unde gloriari in operibus meis possim: non habeo, unde me faciem; & id est gloriabor in Christo. Non gloriabor, quia iustus sum; sed gloriabor, quia redemptus sum: gloriabor, non quia vacuus peccato sum; sed quia mihi remissa sunt peccata. Non gloriabor, quia profut mihi quipsum; sed quia pro me Advocatus apud Patrem Christus est; sed quia pro me Christi sanguis effusus est. Facta est mihi culpa mea merces Redemptoris, per quam mihi Christus advenit. S. Ambrof. l. 1: de Jacob. cap. 6.

Id est virtutes mihi habent magna virtus est, contempnere gloriam, quia contemptus eis in conspectu DEI est; iudicio autem non aperitur humano. Sanct. August. de Civ. lib. 5. cap. 19.

Agō, responde; si luctas exercitorias disceres; ad quosnam spectatores, aut quibus te in palestra offendentes? orlesne, an pīces, vendentibus? an huius lactationis principi, ac magistrō? Et certe illi quidem multi sunt, hic vero unicus. Quomodo igitur turpe non est, in ceteris quidem artificiis, & certaminibus, ad magistrum te dumtaxa respicere; hac vero in re contrarium prouis facere? S. Chrysostom. hom. 72. in Matth. 22.

Si nulla etiam proposita est merces; vel hoc ipsum gloria loco fuerit: nimur dignos haberi, qui deum glorificamus. - Quantum enim inter D. E. U. M., & hominem, discrent: non esse putas? an quantum inter homines, & vermiculos? inde neque sic quiequam dixi, etiam tantum discriminis potest. Neque enim exprimi potest, quantum differat ab homine deus. Num igitur velles ut magnam, & illustrem, à vermiculis gloriam haberes? nequamquam. Curiatur tu, licet gloria amat, non cupias à vermiculis laudari; quonodo putas tuus opus habere preconis, qui & ab hoc affectu liber est, & usque adeò cunctis, praeclitis? Verumtamen licet tuus laudibus nihil opus habeas; per te tamen laudari, glorificarique, desiderat. Id. hom. 8. in ep. S. Pauli ad Rom. c. 4.

Gloria Christianorum DEI praeceptum est. Gloria Christianorum, Apolotorum, & Prophetarum, Doctrina est. Gloria Christianorum humilitas animi est, spiritualis paupertas, atque obedientia? Gloria Christianorum poenitentia cum lacrymis. Gloria Christianorum, & falsa est, semper mensa sua pauperes, orphanos, advenasque, suscipere. S. Ephrem. de Amore pauperum.

Virtutes comitatur gloria; in hanc virtutis cognata confuso. S. Petri Chrysologus. l. 3.

S. IX.

Gloriam Dei unicè quare.

Dominus, & Gedeoni. Judic. 7. 16. 20. Gedeonis milites in Madianitas pugnaturi, lava lagena, in qua lumen; dextera buccinas tenebant. At ubi resplaus spectabat, buccinas clangebant, & lagena frangebant, atque una conclamabant: *Domino, & Gedeoni.* Non nobis Domine, non nobis; sed nominis tua gloria. P. 133. 1.

Afferte Domino filios avictum, afferte Domino gloriam, & honorem. P. 28. 2. Aci aperte dicat: in virtutum velutram hostis bene velutram, sed Domini gloria quare. In omnibus, quae bene agunt; ejus laudem, non velutram, desiderate. Ad hoc agite, in coquitate, ut Deus glorificetur, ut Deum honoretur. Richardus a. S. Victore hic. Afferte gloriam per bona opera. Cum opera nostra splendore claritatis irradiante, hominum oculos, sit; ut, perfectis operibus nostris, homines glorificant Patrem nostrum, qui in eis est. S. Basilius Magnus.

Fortitudinem meam ad te confidiam. Psalm. 58. 10. Non ad me; non ut mihi laudem nomem, gloriam pariam. Qui sic valeret, bene valere meretur. Georgius Stengelius Proemio div. Judic.

Pater noster, qui es in celis. Matth. 6. 9. In filiorum ordinem, gradumque, proiecti, illa continuo, que est in bonis filiis, pietate flagrabit; ut jam non pro nostris utilitatibus, sed pro nostra Patria gloria, totum impendamus affectum, dicentes ei *Sancte, tuum nomen tuum: nostrum desideriam, nostrum gaudium gloriam nostrae Patriae esse testantes.* Joan. Cassianus Coll. 9. c. 18.

Saxifraga nomen tuum! ib. Sicut primum praecepit Decalogi, est dilectio Dei super omnia; ita & in hoc Evangelii breviario, haec sit prima petitio. Ita Tertull. lib. de orat. S. August. l. 2. de fern. D. in monte, Rupertus.

Et confessus est &c. Joan. 1. 20. Ipse se loquatur amicus sponsi. Stat Joannes: nec enim arundo est agitata vento. Stat, quia amicus est; veris amicus sponsi, qui procedens de thalamo suo non æmulatur gloriam, sed parat viam, sed praeditum gratiam. S. Bernardus l. 2. de verb. Isaiae. Apud Euseb. t. 2. Perfect. Chr. l. 1. fecl. 1. obcl. 8.

Gloria nostra kocēt, testimonium conscientiae nostre. 2. Cor. 1. 12. Oleum gloria est, fulget, nitet, in superficie. Sed bona debet esse, & vera gloria; ut ille sit intus in vatis tuis. Quid est in vasis tuis? audi ipsum Apostolum: gloria nostra haec &c. Sanct. Aug. in Pl. 190.

Mibi autem absit gloriari. Gal. 6. 14. Poterat dicere, in sapientia D. N. J. C. & verum diceret: in maiestate; & verum diceret; in potestate; & verum diceret: Sed dixit, in Grace. Ubi Mundi Philosphus erubuit, ubi Apolitus rheumatum reperit: non contempnendo vile involucrum, pervenit ad pretiosum involucrum. S. Aug. frag. 27.

Non habeo, unde gloriari in operibus meis possim: non habeo, unde me faciem; & id est gloriabor in Christo. Non gloriabor, quia iustus sum; sed gloriabor, quia redemptus sum: gloriabor, non quia vacuus peccato sum; sed quia mihi remissa sunt peccata. Non gloriabor, quia profut mihi quipsum; sed quia pro me Advocatus apud Patrem Christus est; sed quia pro me Christi sanguis effusus est. Facta est mihi culpa mea merces Redemptoris, per quam mihi Christus advenit. S. Ambrof. l. 1: de Jacob. cap. 6.

Et fratrum plurimum afferatis. Joan. 15. 8. Quidam afferunt fructum, sed non ferunt; qui de alienis bonis Deum laudant. Quidam autem ferunt, & non afferunt; qui de bonis suis Deum non laudant, sed propriam gloriam querunt. Et sunt sicut parvo, qui omnia ova sua, & foetus suos, comedunt, quando potest. Ita faciunt, qui mercede suam statim querunt de suis operibus. Hugo Card. hic.

Primus, & novissimus. Apoc. 21. 6. Vocabat Christus primipium, & ultimum, rerum omnium: ut, quemadmodum omnia de eis manere procedunt, sic etiam ad ipsiusmet laudem nos canturn referenda. Ramiz. hic ep. 2. ad Symmenni.

Est anima sentientis, ac Deum amantis, proprium; gloria quidem Dei semper querere, in omnibus mandatis, quæ facit; sua vero demissio delectari. S. Diadochus Ep. de perfect. Spir. cap. 12.

DEO gloria, nobis pax:

Dicant semper, magnificetur Dominus, qui volunt pacem servos eius. P. 34. 27. q. d. non habebunt pacem, nisi DEO reddant gloriam. Sic enim fuit partio Lue. 21. 14. gloria in altissimo Deo &c. Qui enim patrem Dei, qui gloria est, invadit; suam partem, quae est Pax, merito perdit. Unde dicit S. Bernardus: Gratianus te filio, quod relinquis, feliciter pacem; de quo Joan. 14. 23. pacem relinquimus; & relinquimus, quotdentes, feliciter gloriam; de qua I. 42. 8. gloria meam altera non dabo. Hugo Card. hic.

Non nobis, Domine, non nobis; sed nominis tua gloria. P. 113. 1. Solus habebas gloriam, qui solus pugnasti, solus in patibulo triumphasti. Da nobis Domine pacem; & suffici nobis. Scimus, quod prudentissime distinguebat, *gloria in altissimo Deo, & in terra pax &c.* Lue. 2. 14.

Glory in altissimo Deo &c. Lue. 2. 14. Displet mortalibus angelica illa partio, qui gloria Deo, pax hominibus, nutritur. Ecum gloriam usurpant, turbant pacem. Solus gloria moratur, qui facit mirabilia; soli; Deo honor, & gloria. O stulti filii Adam! qui contemnentes pacem, & gloriam appetentes; & pacem perdunt, & gloriam. S. Bernardus ep. 126. Apud Sylvester addit. in Lue. 2.

Pacem reliquo vobis. Joan. 14. 27. q. d. mihi servo gloria vestire. Sed vobis do fructum victoriae pacem. Et ideo dicunt angelii nro domino. gloria in excelsum Deo, & in terra pax. Hugo Card. in Gen. 39.

T R U L U S I V .

G R A T I A D E I .

Actualis, seu Præveniens.

S. I.

Symbola.

Ex Veteri.

De tibi Deus deroteti. Gen. 27. 28. Ros ecclesi inculpatam vitam signat, que coelestibus Civibus placet, qui Deo in supernis servium inculpet. Ros ecclesi est invictibilis gratia. Ros ecclesi est contemplatio superenorū. Ros est gratia, qua percipitur in sacramentis: quia descendente manna in deferto, descendit pariter & ros. Simon de Caffia. 15. c. 2.

Rospiam vos, & creter faciam. Levit. 26. 9. Reficiam vos, tamquam si sol reficiat vegetem; & afferat fructus; quam unique si non resipescit, infruitu manifiser. Origenes hom. 16. in Levit.

Spiritus Domini induit Gedon. Judic. 6. 34. Et dicitur Spiritus Domini; id est, gratia Spiritus S. indumentum animæ, quia est monumentum contra frigus timoris male humiliantis; vel contra calorem amoris male accendens. Haec sunt enim duas portæ inferni, ex quibus omne malum. Hugo Card. hic.

Titulus III. Gloria vana:

Prævaluisse David adversum Philistinum. 1. Reg. 17. 50. Vidistis tunc inopinatas, mirabilesque res; armatum ab interno dejectum; reique militaris peritum ab eo prostratum, qui, praeterpaformalem artem, nihil sciebat. Quam ob causam? quia hic quidem habebat supernam gratiam, se adjuvante; ille autem ea carens in hujus manus venit. S. Chrysostom. hom. 46. in Gen. Lapidis quinque, coniugere volens gratia posuit in vale paleari, in quo lac mulgere confluverat. Significatur gratia latæ. His annatus, gratia utique armatus; & ideo prælumens, non de se, sed de Domino suo, procedit adversus Goliam superbum. S. Aug. in Pl. 143.

Stet lux aurora. 2. Reg. 23. 4. Lux aurora, gratia est poenitentia; quæ illuminat poenitentem, pellens ab eo tenebras peccatorum. Hugo Card. hic.

Mane primo consurgit. Job. 24. 14. Est manus peccatoris illuminatio gratia, seu iniunctio poenitentie. O. l. 6. in tribulatione sua mani confusus ad me. Hugo Card. in Job. hic.

Mane agabo. P. 5. 5. Mane vita humana, & sic juventus dicitur mane. Item diei gratia in prima conversione homini ad Deum: quia tunc incipit habere lumen gratia. Repleti sumus manu misericordia tua.

Sic oleum in ossibus eius. P. 108. 18. Oleo pugiles, nere-tineantur, inunguntur. Sic pugiles DEI inunguntur a gratia, ne capiantur a diabolo. Hugo Card. in P. 108.

Melior fons ubera tua vino. Cant. 1. 1. hoc est, pinguedis gratia, quæ de tuis umeribus fluit, efficacior mihi est, ad spiritualem profectum gratia, quam mordax increpatio prælatorum. S. Bernardus f. 9. in Cant.

Cupus meum plenus est ore. Cant. 5. 2. q. d. aperi mihi Soror: quia caput meum, id est, Divinitas, plena est ore gratia, & misericordia. Cupio autem de plenitudine mea te ipsum etiam replere, & roris te cumulare augmentis sanctitatis. Nam fit ros decidens super herbas, facit eas virere, & fertiliorem reddit agrum; sic ros divina gratia &c. De Ponte hic. Exh. 8. §. 4.

Ece dies venient. Jer. 23. 5. Tempus gratie dicitur dies, propter luminis apparitionem. Rom. 13. 12. nex præcessit, dies aures appropinquavat. S. Thomas hic.

Ex Novo.

Vidimus enim stellam. Matth. 2. 2. Stellæ est gratia præveniens; quæ dicit ad perfectionem, & consummationem. Hugo Card. hic.

Vidit illum pater. Lue. 15. 20. Nisi coelestis Pater redeundis filii radiantis in vultu, & rotam confusione calcinans respectus sui lumine fulvifleris; numquid Divini vultus vidiliter est filius claritatem. S. Chrysologus f. 3.

Aqua, quam ego dabo, sit in eorum aqua; salientis in vitam eternam. Joan. 4. 14. Aquam gratiæ Spiritus appellavit: quam qui adeptus est, divina scientia scutentem fontem sic adeptus est; ut possit faciliter ad potum verti coelestis etiam coetereos hortari; quales olim erant Prophæta, atque Apotholi.

Sanct. Cyrilus lib. 2. cap. 82. Non dixit: sit in eo fluvius: quoniam fluvius ex natura sua semper ad ima, & inferiora labitur, & ad mare turbulentum pergit: gratia tamen, & dona DEI, data sunt, velut fons sursum factus: nam dona DEI ad superiora invitativa, & perducens, supra natura ultima sunt: aqua vero voluptatis ad ima trahit, & in mare tormentorum demergit. Diez Desideria.

Gratia, luctus est radius, à throno DEI procedens; illuminans cor, & divina voluntatis pandens arcana. DEUS vero ipse est Sol, non temporaliter factus, sed aternus. S. Laurentius Just. l. 2. de Spiritu anima restitutor.

Gratia DEI est equus animæ. S. Vincentius Ferrer. f. 2. de pace.

S. II.

Gratia actualis necessitas.

Num. I.

Figure, & symbola.

Nor est bonum, hominem esse solum. Gen. 2. 18. Nil est etiam boni est in homine solo sine Deo. Quid infirmus hominem? & quid fortius hominem? Homo sine Deo ipsa infirmus est homo cum Deo, & contemptor mortis, & vitiorum, ac damnorum debellator; omnia potest in eo, qui confortat hominem. S. August. in P. 45. infirmum te fecit DEUS, ut forte faceret de se. Idem in P. 75. tamdiu est aliud homo: nam recedens ab illo nihil homo est.

Videt Dominus innixum scelus. Gen. 28. 13. Ut ostenderet, neminem ad eum ire posse; nisi ille tenerit viam ejus, scalamine fulgenter. Oleaster in falso Epiph.

Si locutus est dices: iniquitates nostre super nos sunt, & in ipsis nos rabescimus; quoniam ergo vivere poterimus? Ezech. 33. 10. O homo! quicumque illam peccatorum multitudinem attendis; cur & omnipotentiam coelestis Modici non attendis? S. Augustinus f. 18. de temp.

Ex Novo, & Patribus.

Magister, sequaris, quicumque jeris. Matth. 8. 19. Decipit, non accedit: qui promittit; Dominum incaute legi. Sed omnia posse, quis promittit? dixit cautiulus, sequar te, quicumque iussisti. S. Chrysostom. f. 19. q. d. atrocavit sibi vires, quibus Chiristum sequeretur: ideo immemor divina gratia merito repulsa tunc. Nihil enim boni facere, vel mali cavere, poteris nisi Dei auxilio factus. Pinna in Eccl. 1. v. 1.

Dicunt et possimus. Matth. 20. 22. Dicendo tam absoluere possumus, propriam fragilitatem non penitaverunt. Sic nec Petrus dicens: tecum paratus sum in carcere, & in mortem re. Luc. 22.